

SLOVENEČ

Inserati:
Enostolpna petstvarica (72 mm široka in 3 mm visoka ali nje prostor)
za enkrat . . . po 20 v
za dva- in večkrat . . . 15,
pri večjih naročilih primeren
popust po dogovoru.

Poslano:
enostolpna petstvarica po 40 vin.
Izhaja vsak dan, izvenredno
deluje in praznike, ob 5. uri pop.
Redna letna priloga Vozni red

Velja po pošti:
Za celo leto naprej . . . K 26.—
za en mesec . . . " 2-20
za Nemčijo celoletno . . . " 29.—
za ostalo inozemstvo . . . " 35.—

V Ljubljani na dom:
Za celo leto naprej . . . K 24.—
za en mesec . . . " 2.—
V upravi prejeman mesečno . . . 1-80

Sobotna izdaja:
za celo leto . . . " 7.—
za Nemčijo celoletno . . . " 9.—
za ostalo inozemstvo . . . " 12.—

Uredništvo je v Kopitarjevi ulici št. 6/III.
Rokopisi se ne vračajo; nefrankirana pisma se ne
sprejemajo. — Uredniškega telefona št. 74.

Političen list za slovenski narod.

Upravištvo je v Kopitarjevi ulici št. 6. — Račun
poštne hranilnice avstrijske št. 24.797, ograde 28.511,
bosn.-herc. št. 7563. — Upraviškega telefona št. 188.

Izpod Sv. Gore.

(Izvirno poročilo »Slovenca«.)

Goriško, jan. 1916.

Ubiti...

Gospod vikarij! Čul sem, da so Italijani tudi Vašo duhovnijo vzeli na piko. Zakaj pa nič ne poročate o dogodkih, n. pr. v »Slovenca«? »Bom poročal,« se je zavzel bivši narednik, »obročev mi dajte, da denem glavo vanje, če ne mi razpoči, pa bom pisal!...« Da, pišite, pa Vam odleže! — Gospod kurat! Pravi, da so Italijani tudi Vas obiskali z neštetimi granatami in da je precej škode na hišah in cerkvi! Take stvari tičejo vsekako v kroniko. Zakaj ne pišete v »Slovenca«, ker se tako najlaže piše kroniko, članek se odstriže, pa nalepi v spominski knjigo? »Se mi ne ljubi, sem ubiti!...« Gotovo, da smo ubiti večalmanj vsi, ki že sedem mesecev gledamo in poslušamo krvavo borenje ob Soči; moja stenska ura že dva meseca počiva, nimam toliko volje, da bi jo navil in pognal, ampak kroniko pisati, je domovinska in duhovskouradna dolžnost in ni lepo, če nas poučujejo o dogodkih, ki so se odigrali prav blizu nas, morda celo v duhovniji sami, razni tujejezični časniki z Dunaja ali celo iz Berlina. Faktum!, ki so povrhu še netočno poročali in lepa imena naših vasi in sel spakedrali, da jih skoro ni bilo mogoče spoznati! Gospodje, ubiti smo... ali zanimanje za zgodbo, veselo in neveselo, naše ožje domovine, za jok in stok nje otrok nam mora ohraniti ono svežost in svobodo duha, da mi to sproti beležimo, ovekovečimo, ohranimo zanamcem, pa že sodobnikom pregnancem, ki se za svoje kraje silno zanimajo, vojakom-domaćinom, ki »Slovenca« na fronti berejo, o usodi njihovih krajev očetovsko prijateljsko poročamo. Torej poročajmo!...

Odlomek boje kronike.

Bral sem te dni neke župnijsko bojno kroniko. Kako zanimivo se bere n. pr. to-le:

»Prva sovražna granata je zadela v vasi hišo, kjer so se časih zbirale belo oblečene punčke iz mesta... Bile so kakor prvoobhajanke, ali sosedova bistrogledna dekle je zasumila, da morda niso niti kristjane!... Ne da bi bila o tem dalje poizvedovala, vzela je nekega dne vrč vode in obliha belooblečene punice... Ta krst je v toliko pomagal, da punice ni bilo več, potem ko je granata hišo zapečatila... Zadnja granata v prejšnjem letu je pa pognala iz hiše, koja je deloma porušila, dve črnooblečeni gospodični, ki sta v strahu in trepetu skočili skozi malo okence na prosto,

dočim so bile tri moške osebe zakopane pod razvalinami, a granata k sreči ni razpočila. Ljudje so bili mnenja, da tudi oni dve gospici nista bili »kristjani«, nekatere ženske so jima celo privoščile malo »kriščanski« krst granatni, a Bog je dober in usmiljen, pa ji je topot krstil s krstom strahu in trepetu!...

Ob odprtih grobovih.

Sicer je pa vse tukajšnje ozračje nasičeno strahu in, dejal bi, neke podzvestne groze: Živimo ob odprtih grobovih... Dokler je sovražnik upal zlepa priti v Gorico, je bil dokaj dostojen, a ko mu je splaval up po Soči doli v morje, je postal skrajno nedostojen! Cerkve, samostani, bolnišnice in sedaj še pokopališča: nič več ni varno pred njim!

Na našem lepem pokopališču je že vernih duš dan porušil zid na vzhodni, a za praznike nam je odprl kar tri grobnice na zapadni strani.

Grobnice so porušene, zrhi odprti, vidijo se rakve... pokojnega stavbenika Rossija, pokojne grofinje Strassoldo in pokojnega pl. Matznerja! Pravili so, da sovražnik prizanaša nekaterim hišam v Gorici, n. pr. jezuitskemu samostanu, češ, ker so č.č. gg. skoro sami Italijani iz kraljestva... Bila je žalibog le pobožna želja ona govornica, a sedaj ima imenovani samostan in njega vrt najmanj trideset granatnih ran, saj pa celo sosedni kripti presv. Srca Jezusovega niso prizanesli — Kalabrez!

Nikjer nismo več varni, ne v mestu, ne v bližnji okolici, in vendar nam še na um ne pride, da bi si pomagali kam v zaledje. Navzeli smo se duha naših hrabrih vojakov in izročili usodo svojo v voljo božjo, a pota naša niso pota radovednosti in uživanja, ne izključno pota dolžnosti: bivamo kakor v vojašnici pod disciplino razmer, pripravljeni na poziv dolžnosti i v smrt!...

V Marijinih Toplicah.

»Shušal si... Pozna se ti skrb in strah in spanja ti manjka gotovo!« me je prijazno hotel hrabriti ali tolažiti ali ne vem kaj, moj dobri prijatelj! Hrabriti in tolažiti nas more le zavest stanovske in domovinske dolžnosti, Bog! Vojska pač ne more biti brez vsestranskih žrtev. Sijajna zmaga — zahteva navadno i sijajnih žrtev tudi od nevojakov, osobito v fronti in nje obližju. Debelimo se ne, to je res. Vsi smo nekam vitki postali. Moja zimska suknja, ki se mi je v gorah napeto tesno prilegala, da sem jo mislil razširiti, mi je sedaj prav ohlapna; ne bo treba nam trebušnikom v bližnji prihodnosti misliti na Marijine Vari, kjer se umetno hujšajo, tanjšajo in lepšajo debeli in bogati ljudje; fronta nas bo olup-

šala, zastonj, saj menda ve, da nismo — bogati!

Tudi g. vojni kurat Don Niko Gligo me je opozoril, kako ga je fronta stanjšala in olupšala, bil je v početku precej debel ta gospod, a sedaj je kakor novomašnik, pa že dvakrat odlikovan! Bodimo hvaležni fronti za post in askezo, a darujmo vse tudi najmanjše žrtve po rokah Matere Božje Križanemu za rešitev domovine!

Katakombe...

V nedeljo popoldne je sovražnik posebno močno streljal na St. Peter in Vrtojbo. Njegovi strelji so veljali našemu opazovalnemu balonu. Nanj so poslali Italijani celo vodljivi zrakoplov s strojnimi puškami. Balon je ostal nepoškodovan, dasi je bilo celo obzorje polno šrapnelskih oblakov, a strelji iz strojne puške so na Volčji Dragi ranili tri osebe. Seveda so tudi naši šrapneli pokali v bližini sovražnega zrakoplova, ki se je počasi obrnil v smer, odkoder je prišel, spremljan od neštetih oblakov, ki so žareli v opoldanem soncu, kakor v večerni zarji... Enako je sovražnik v ponedeljek obstreljeval Sovodnje, Peč in St. Peter okoli poldne. V St. Petru je meril po vsej priliki na glavno dovozno cesto in pri tem je zadel z enim strelom v polno neko hišo, ki se je trenutno zrušila in pod razvalinami pokopala gospodinjino in dve svakinji, vse tri mrtve. Ostalih ni nihče ranjen. Bili so zunaj hiše v nalašč pripravljenem kritju, a ženske so kuhale obed! Možu, ki je doma iz hamburške okolice, sta ostala dva otročiča, da ga tolažita v težki preizkušnji. Naj jih potolaži Bog! — Granata je bila 24 cm kalibra!

Mi pa smo postali previdni. Izpraznili smo klet, očedili, pobelili in razkužili smo jo. Ob ponovnih napadih — se skrijemo v katakombe!... Sicer pa: najboljši brambni zid je Marija, je pridigal junaški kapucin P. Janez!

Bog in Marija z nami!

Vaš

Dr. Marijan.

Izprehod ob Soči.

(Izvirno poročilo »Slovenca«.)

Krasna si, bistra hči planin!

Še šumiš njeni krasni valovi kakor nekdanj, še se vije lepa cesta kakor nekdanj ob njenem bregu. Visoko nad menoj stoji veličastno svetišče Matere Božje na Sveti Gori, pa ne več kakor nekdanj. Krasne cerkve, kamor so hodili vsako leto tisoči ljudi ni več, le podrtije gledajo žalostno name. Kako je bilo svoj čas tu lepo, ko smo se o poletnih večerih izprehajali po lepi cesti. Sedaj je čisto prazna, le tu pa tam

stopa kak vojak. Saj tu se ne gre več v Plave, Tolmin, ampak naravnost med laške postojanke. Tu, nekaj pred menoj je že močna pregraja čez cesto. Na desni je mala vasica. Tu imajo vojaki svoja stanovanja, ki stražijo prehod v Gorico. Niso hiše. Luknjem podobna so ta bivališča. Stisnjena so h kakim skalam; nekaj kolov je zabitih v zemljo, nekaj desk okrog, vse pa je pokrito s kamenjem in zemljo. More se jih od sovražnika odvrniti strani zapaziti. »Stoj!« zakliče stražnik. »Kje je gospod poročnik?« Ga vprašam. »V svoji vili «Gusti». Kar tu, skozi ta jark. Je že pisano na vratih. Grem skozi jark in pridem do kolibe, nekoliko lepše od drugih. Na vratih je z lepimi črkami pisano: »Villa Gusti«. Vstopim. Gospod poročnik mi koj jame razkazovati svojo »rezidenco«. Nekoliko nizka in ozka je, pa vse je tu, kar si moreš želeči. Del sobe, in ne ravno najmanjši, zavzema postelja. Toda ne taka, kakoršno si mi navadno predstavljamo. Nekoliko od tal vzdignjen nizki zaboj je. Kamor pride navadno glava, je še posevna deska. Vse je napolnjeno s slamo. Ako hoče gospod poročnik spati, razgrne čez slamo plahto, smukne v spalni žakelj, in kmalu sanja, kakor je bilo svoj čas doma na blazinah. Pred enim malim okencem stoji miza. Mala, štirivoglata deska je, pritrjena ob leseno steno. To je ponočna, pisalna in jedilna miza obenem, zraven je stolica, zbita iz desk. Ako pride več gostov, sedijo pa na postelji.

Peč seveda tudi ne manjka. Sicer je majhna, da bi jo skoraj vtaknil v žep, toda vendar dobro ogreva »salon«. Stene so celo okrašene z lepimi slikami. Te je pustil prejšnji častnik, ki je bil izboren slikar. Sedaj si gremo še ogledat rezervne postojanke. Pot gre od ceste precej časa strmo navzgor. Na levi je vila »Bronia«. Sedaj v posesti gospoda praporščaka. Urejena je približno enako kakor prva. Kmalu dospemo do zadnjih kritij. Spredej je močna žična ograja, zadaj pa so iz težkega kamena in iz kolov sezidana kritja. Tu stoje naši hrabri vojaki, vedno pripravljeni krvavo odbiti vsak poizkus Italijanov prodirati skozi Soško dolino do Gorice. Visoko gor na hribu stoji skrita strojna puška. Grozeče gleda skozi malo odprtino kritja, vsak trenutek pripravljena spustiti smrtonosno točo po pobočju in dolini. Ob pasu teh kritij pridemo zopet na cesto. »Tu je gostilna «pri mrzli noči», pravi g. poročnik. Je namreč najbolj prostorna zgradba. Kaj bo pa to? Barikada je ki zapira cesto. Od spredaj vidiš samo žične ovire in velik napis kamena z malimi odprtinami. Zadaj pa so vrata v nasip, in notri je precej velika soba. Ker je pa peč jako mala, in luknje za streljanje niso vedno dobro zamašene, že

LISTEK.

Naš glavni stan.

Še v nemško-francoski vojni je veliki glavni stan, ki se pri nas imenuje »cesarsko in kraljevo armadno višje poveljstvo«, sledil četam v sovražno deželo. Izpopolniten brzjava in iznajdba telefona je že v rusko-japonski vojni privedla do tega, da ima višje armadno poveljstvo svoj sedež daleč za bojno črto.

Le ob priliki največjih bitk se je sedaj podalo avstro-ogrsko višje poveljstvo na bojišče. tako tudi pri prodiralni bitki ob Dunajcu. Conrad je takrat potoval v posebnem vlakcu z jedilnim vozom, katerega vse mize so imele brzjavne in telefonske aparate. Na stenah se je nahajala cela mreža žic. Na vsaki postaji, na kateri je vlak malo postal, je bil vlak zvezan brzjavno in telefonično z nemškim glavnim stanom, z armadnim višjim poveljnikom cele bojne črte, z Dunajem in Berlinom. Ta žični promet je imel daljavo 4100 kilometrov in je omogočil šefu generalnega štaba, na temelju došlih poročil tudi tekot potovanja delati in odrediti potrebne stvari.

Sedež avstrijskega višjega poveljstva se je menjal z ozirom na potek operacij;

sedaj se nahaja v majhnem mestecu na severni meji naše države. V gradu, ki se vzdiguje na starohistoričnih tleh, stanujeta najvišji poveljnik, maršal nadvojvoda Friderik in njegov šef generalnega štaba, baron Conrad pl. Hötendorf.

Brezštevila opravila avstro-ogrškega glavnega stana izvršujeta dve veliki skupini, katerih vsaka ima svojega šefa, obe sta pa odvisni od vrhovnega poveljstva nadvojvode Friderika in njegovega šefa Conrada. Kot namestnik načelnika generalnega štaba deluje podmaršal pl. Höfer. Uporaba bojnih sil, torej najtežja in najbolj važna naloga, pripada višjemu poveljstvu, katero neposredno vodi Conrad in katero se zopet deli v tri pododdelke; oddelek za vojne operacije pod Conradom, kateremu je najbližji general Metzger, oddelek za poročanje pod polkovnikom pl. Hranilovičem in končno podrobnostni oddelek t. j. personalije in drugo pod generalom pl. Kaltenborn.

Z operirajočim vrhovnim poveljstvom v najožjem stiku se nahaja drugi glavni oddelek: etapno vrhovno poveljstvo, katero nima naloge skrbeti samo za železnice in podobna prometna sredstva, ampak tudi za vse potrebe armade, kakor za proviant, streljivo itd. Šef tega oddelka, katerega važnost je jasna, je podmaršal pl. Kanik. Pod poveljstvom etapnega vrhovnega poveljstva se nahajajo razen polkov-

nika Strauba, ki vodi vojne Transporte, vojne brzjavne naprave, intendanca in posebni oddelki za saniteto, pošto in pravosodje.

Različni oddelki armadnega vrhovnega poveljstva stanujejo v velikem dvonadstropnem goslopu, katerega sprednja stran šteje 23 oken. V mirnem času je bilo to poslopje šola. Vsled straž, ki hodijo gori in doli pred tem poslopijem, si more vsakdo misliti, da se tu nahaja važna vojaška postojanka. Podnevi se zdi, da leži nad tem mestom globok mir; šele ponoči, ko iz vseh oken pada svetloba na ljudi prazno cesto, se opazi, kako marljiva delavnost tam vlada, kamor prihajajo iz vseh kotov in krajev različnih bojišč brezštevila brzjavna poročila. O teh brezštevilih poročilih razmišlja gospodar črne avtomobila, ki se skoraj vedno nahaja pred hišo.

Dohod do sedeža armadnega višjega poveljstva ni lahek. Ko sem se dne 15. septembra preteklega leta prvič pokazal pred njegovimi vrati, sem opazil, da se ne vodi sicer zelo očita, ali vendar zelo natančna kontrola. Ta se je zojstruje, ako se hoče dospeti v oni oddelek, v katerem dela načelnik z gospodi generalnega štaba. Tudi pri obiskih, ki se čestokrat vrše, se vrši ista kontrola. Da se okrajša to predlogo trajajoče postopanje, sem dobil na svoje ime se glaseče dovoljenje, da smem neovi-

rano vstopiti v prostore operirajočega vrhovnega poveljstva. S to pomočjo sem lažje dospel v drugo nadstropje, kjer deluje načelnik generalnega štaba. Njegova soba leži na koncu dolgega hodnika, na katerem se v številnih omarah in velikih črnih zabojih nahajajo akti in načrti; na neki šolski klopi sedi straža.

Šolske sohe, katerih vrata se nahajajo na tem hodniku, imajo še številke in napise iz mirnih časov. Nekdanja učna soba za »zemljepis št. 93« je delovna in sprejemna soba Conrada. Zraven te sobe se nahaja št. 92, »ateljé«, na katerem se nahaja napis: »Z načelnikom operirajočega oddelka ne more nobeden govoriti od 10. do 1. ure in od pol 7. do 8. ure zvečer.« Na to sobo meji številka 91, prejšnja velika risalna dvorana. Tam so razgrnjene ogromne karte, na katerih na temelju došlih poročil zaznamujejo generalštabni častniki sovražne postojanke z rdečim, naše in zavezniške pa z modrim svinčnikom. V obeh prostorih študira Conrad z generalom Metzger in mnogimi polkovniki generalnega štaba mnogo ur.

Čisto majhen prostor na desno, zraven risalne dvorane, soba za »modele«, služi za čakalnico za one, s katerimi želi govoriti načelnik generalnega štaba. Skozi edino okno se vidi na dvorišče, na katerem stoji vrsta avtomobilov. Naznanitev pri krilnem pobočniku pres' rbi armadni sluga Franc

zasluži svoje ime »k mrzli noči«. — Ogle-
dal sem si bil kar je bilo zanimivega. Vra-
čam se domov. Seča vali svoje modre va-
love še vedno kakor nekaj po slovinski
zemlji, in jih tudi še to. Saj sem jih videl,
junake. Pripravljali so do zadnje kopije
krvi odbijati sovraga od naše ljube domo-
vine.

Kranjski strelci.

Telefon se oglasi:

»Halo, pokličite takoj vašega stotni-
ka!«

Pustim telefon in stečem do stotni-
kove koče. Trkati sem moral precej suro-
vo, predno sem ga sklical.

Takoj je vstal in odprl.

»Pri telefonu vas kličejo.« Odgovoril
ni nič, samo oči so se mu zaiskrile in v sa-
mi spodnji obleki je skočil do telefona. V
telefonski sobici je ostal par trenutkov,
nato pripiha ven ter pravi ordonancu:

»Aha, alarm; sedaj jih bomo. Fant, te-
ci po moštvo!«

Sam se je hitro oblekel, poklical svo-
jega psa »Fida«, brez katerega nikamor ne
gre, ter mirnodušno opazoval početje mo-
štva.

Alarm!

Vsi so vedeli, pri čem da so.

»Sedaj jih pa bomo, kaj Pavle?« se je
smeje obrnil k stotniku debelušast častnik.
Stotnik Pavle je pa pozorno gledal v
smer, odkoder se je imel prikazati so-
vražnik.

»V strelske jarkel« se je glasilo po-
velje. Moštvo, ki se je bilo medtem zbralo
pred stotnikom in prejelo municijo, je v
trenotku izvedlo ukaz.

Megla je bila in dež je rosil. Počasi so
se plazili naprej . . .

Pod hribom — morje.

Sovražnikov prihod je tudi morje raz-
kačilo: z vsi silo se je zaganjalo v skale.

Zapihal je veter, megla se je vzdigala
s tal in obzorje je postalo čistejše. Videle
so se sovražne ladje, ki so se z nepopisno
brzino podile proti nam. Zarometi so delo-
vali kakor za stavo. Iskali so sovražnika,
da bi nam dali cilj. Končno se jim je to
posrečilo. Topovi so začeli svojo pesem.
Brizgalo je nad mojo glavo, da sem skoraj
oglušil.

»Ho, pozor!« se oglasi za menoj stot-
nik Pavle ter me nemilo pogladi s svojo
žilovko po zadnji plati. »Sedaj smo pa mi
na vrsti. Fantje, pokažite, da ne nosite za-
stonj imena kranjskih strelcev.«

Fantje so razumeli in kakor toča se je
vsipal svinčeni dež na krov sovražnih la-
dij.

»Glej, glej, ladje se že obračajo!« me
čez kake pol ure opozori tovariš.

In v resnici, ladje niso moge prena-
šati našega božanja ter so žalostno in brez
vsakega uspeha odjadrale proti domu. Še
Pavletov Fido je parkrat zalajal za njimi
in vsega je bilo konec. Smejati smo se mo-
rali.

Pavle je bil laškega poraza tako ve-
sel, da nas je pohvalil z lepim govorom. In
že je prišlo povelje, naj se poda moštvo
spat. Podvojili smo straže in počasi odšli v
gozd proti našim jamam. A zapeti smo mo-
rali še. Pavle je vzdignil svoj tenor, pevci
so se zbrali in zadonela je slovenska pe-
sem.

Potem je zavladal mir. Slišali so se le
tihi enakomerni koraki straž tam daleč v
ozadju. Parkrat je še zalajal Fido, nato vse
tiho. Dež in burja . . .

Poddeset. E. Š., enol. prost.

Ujetniški tabori v Sibiriji.

Pooblaščenec ameriške vlade si je
ogledal v Sibiriji taborne vojni ujetnikov in
je o teh posetih poročal obširno.

O Tomskem taboru poroča, da je tam
nastanjenih 20.088 ujetnikov. Med 483 čast-
niki jih biva 75 v zidanem poslopju, ki je
rabilo pred vojno v stan ruskim častnikom.
V vsaki sobi stanujejo štirje častniki, sta-
novanja so prostorna in čedna in o ravna-
nju z njimi se večina ni pritoževala ničesar.
Častniki, ki so v Tomsku nastanjeni
po privatnih hišah, uživajo celo različnih
prostosti. Lahko se izprehajajo po prostora-
nih senčnih vrteh, jih obdelujejo za zabavo
ali igrajo športne igre. Nedostaja jim seve-
da knjig in ako bi se jim moglo preskrbeti
teh, bila bi zanje velika dobrota.

V Irkutsku biva 273 častnikov in sicer
po ruskih častniških stanovanjih. Poročilo
pravi, da stanovanja niso prenapolnjena.
Poročevalec je posetil častnike v sprem-
stvu taborskega poveljnika in jih je povabi-
l, naj mu izrazijo pritožbe o ravnanju ali
sicer, ako jih imajo. Poveljnik je obljubil,
da izpolni skoro vse prošnje, le večje pro-
stosti ni hotel dovoliti, ker so baje malo
prej ušli trije turški častniki in se morajo
radi tega ukazati ostrejši varnostne nare-
dne. Splošno se je vedel poveljnik uljudno
in ujet polkovnik se je izrazil pohvalno gle-
de upoštevanja pritožb.

Tabor v Innokentijevskiji je oddaljen
okolo deset vrst od Irkutska, a tja se pride
preko skoro nedostopnega močvirja. Tabor
nadzira polkovnik Rostostov, navidezno
dobrosrčen in razumen mož. Nastanje-
nih je 175 častnikov in 4494 mož. Poleg teh
ujetnikov ima polkovnik Rostostov oblast
nad 5000 ali 6000 ruskih vojakov. Povelj-
nik je dal napraviti častnikom družabne
prostore s skupno obednico. Poročevalec
je govoril z mnogimi častniki in vojaki, a
pritožbe ni čul nobene.

V Čiti je 26.185 ujetnikov, med njimi
505 častnikov, večina pa ni v Čiti tem-
več v dveh taborih v Antipih in Peščanki
in sicer zunaj mesta v bližini kolibam ru-
skih vojakov, ki so odšli sedaj na bojišče.
Oba tabora sta nameščena v mladem pro-
stranem jelovju peščenih tal in ležita dokaj
nad mestom v lepi zdravi legi. Kolibe če-
dijo skrbno ter pazijo, da se v poslopja,
opravo in obleko ne zanese mrčes. V božjo
službo je določena ujetnikom velika koli-
ba. Splošno izgledajo tu ujetniki jako zdra-
vi. Stanovanja so prikladna in hrana dobra
ter okusna. Častniki stanujejo v prestornih
prejšnjih stanovanjih ruskih častnikov.

Najslabše so razmere v Nikolsk-Usi-
rjsku, kjer je nastanjenih v dveh taborih
15.000 ujetnikov. Razven deset vojaških
zdravnikov so vsi ujetniki moštvo. Prvo in
večje taborišče je dokaj nepopolno. Vsi
ujetniki tožijo, da ne dobe poslanih jim
zneskov. V devetih zidanih in osmih lese-
nih kolibah so tla umazana in vidi se na
prvi pogled, da do snage jim tu ni. Tudi
ujetniki ne napravijo ugodnega vtisa, ostan-
ki jedi leže po tleh in posteljah. Pritožujejo
se radi hrane, katero dolže bolezni skor-

buta, ki je razširjena med njimi. Poročeva-
lec se je razgovarjal delj časa z zdravniki.
Gospodje stanujejo v prejšnjih častniških
stanovanjih v bližini glavnim kolibam. Pri-
toževali so se, da straže grdo ravnaajo z
njimi, tako častniki kot moštvo, ki sujejo
radi s puškimi kopiti. Tudi jim branijo,
da bi se umivali, ali jih silijo, da bi se umi-
vali v umazanih lužah za barakami. Poro-
čevalec se je pritožil glede tega, posebno
pa glede suvanja na pristojnem mestu. Tudi
spremljajoči ga stotnik Caspari je podprl
pritožbo. Častnik, ki je spremljal oba po
taborišču, je obljubil stotniku Caspari, da
bode preiskal stvar in mu poročal ustme-
no. A ne stotnik ne poročevalec nista ni
tedaj ni kasneje dobila nobenega pojasnila.

Vse drugače prijazno je manjše tabo-
rišče z 2500 ujetniki. Tukaj so kolibe snaž-
ne in lepem redu.

V Razdoluju je v dveh taborih 8000
ujetnikov. Prvi ima 150 častnikov in 4000
vojakov, drugi 4000 vojakov. Ujeti častniki
stanujejo v dveh nadstropjih povsem zida-
ne vojašnice, odkoder so odstranili mo-
štvo namenjeno opravo. Prej so uživali
častniki dokaj prostosti, odkar pa jih je
enašt pobegnilo preko kitajske meje, so
ostali dosti prikrajšali prostost. Poroče-
valca so prosili častniki takoj, naj posre-
duje pri polkovniku glede omiljenja prikraj-
šav in skoro vsem prošnjam je ugodil pol-
kovnik. Moštvo se mu je zdelo tukaj od
vseh ujetnikov, kar jih je videl po taborih,
v najboljšem položaju. Najbrž radi tega,
ker imajo prikladnega posla.

O taboru v Krasnojarsku poroča: Mi-
nulo pomlad se je razširila med vojnimi
ujetniki v Krasnojarsku prav zelo bolezen
pegasti legar, ki je divjala do julija vedno
hujše. Povzročile so jo menda tudi tukaj uši,
ki jih imajo vsi iz strelskih jarkov došli
ujetniki. A omejili so kugo vendar, da,
ukrotili. Dočim je od februarja do julija
umrlo na legarju in pegastem legarju v
Krasnojarsku nad 1000 ujetnikov, ni sedaj
na pegastem legarju nihče bolan, le šest
bolnikov je, ki so na sumu, da imajo tre-
bušni legar. Okolo 5000 ujetnikov iz Kras-
nojarska so poslali na jug na delo k želez-
nicam in v rudnike, zato je v taboru sedaj
le 3000 ujetnikov. Razven teh je nastanje-
nih v Krasnojarsku 800 častnikov, s kate-
rimi ravnaajo lepo.

Plačo so ujetim nemškimi častnikom
znižali pred šestimi tedni od 50 na 28.40
rubljev mesečno, to zato, ker imajo ruski
ujeti častniki na Nemškem le toliko pla-
če. Avstrijski častniki pa dobivajo 50 rub-
ljev kot prej. Z vsemi častniki ravnaajo
splošno prijazno in smejo ostajati zunaj na-
vadno do desetih zvečer.

Nanovo građe 70 kolib, vsako za 250
mož. Građe jih po ruskem načinu in jih
ekopavajo in obmetavajo z zemljo. Tako
odele bodo gotovo prikladno zimsko biva-
lišče.

Smrt junakov.

Januarja 1916 padli vojaki 17. peš-
polka: Josip Hotko, Sromlje, Brežice, r. cen-
ten 1894; Marij Bažzanella, Trident, rojen
1897; podd. Anton Jerovšek, št. Rupert, rojen
1896; Ivan Borštnik, občina Grosuplje. Poročnik v r. Adolf Schipek,
Celovec, r. 1893; Jarež Ahčin, Račna, okr.
glav. ljublj. ekol., r. 1892; Anton Udovč,
Škocijan, Krško, r. 1886; Anton Just'n,

Ihan, Kamnik, r. 1878; Jernej Novak, Tro-
jane, 1883; Martin Oblak, Trata, r. 1873.

Padli vojaki 27. domobr. pešpolka:
Bovcon Evgen, Gorica, Dežman Valentin,
Lancovo, Radovljica, Dolenc Anton, Pol-
hov Gradec, Ga'ovič Adalbert, Vič, Go-
lob Jožef, Mična, Grčić Rudolf, Bolna pri
Pazinu, Judnič Anton, Črešnjavec pri Čr-
nomlju, Kerkoč Ciril, Sv. Križ pri Gorici,
Kešnar Aleksander, Cerklje pri Kranju,
Klobučar Ivan, Šmihel, Stopiče, Kontus
Anton Letaj pri Pazinu, Plevelj Ivan, Klan-
ec pri Kanjniku, Spagnut Evgen, Trst,
Strmljan Anton, Vače pri Litiji, Taučar
Ivan, Selca na Gor., Trojer Ludovik, Ren-
če pri Gorici, Veho Ignac, Žiri, Veselič
Jožef, Adlešiči pri Črnomlju, Založnik
Franc, Polhov Gradec, Žnidaršič Franc,
Podgora pri Kočevju.

Kako je sedaj na Sv. Gori pri Gorici.

Izvirno poročilo »Slovenca.«

Dne 17. avgusta lanskega leta me je
prišel nek nadporočnik v imenu podpol-
kovnika in njegovega bataljona povabit za
drugi dan, 18. avgust, k cesarski maši in
častniškemu obedu. Po končani sveti maši
na cesarjev rojstni dan je bil skupen obed.
Gospodje častniki so bili Ogri in Rumuni.
Med obedom me vprašajo, zakaj tukajšnji
kmetje imenujejo Sv. Goro: Monte Santo,
ko so vendar sami Slovenci, in po sloven-
sko se pravi: Sv. Gora. Ravno od teh go-
spodov bi ne bil pričakoval nikoli takega
vprašanja. Zato je bila moja zadrega dva-
krat toliko. Da ne bi ostali naši ljudje pred
tujci osramočeni, je bilo treba stvar pojas-
niti. Pa kaj naj rečem v opravičenje, da bo-
do izobraženi ljudje tudi verjeti mogli. K
sreči mi je prišla prava misel v glavo. »To
je zato,« pravim, »da bi gospodje ljudstvo
lažje razumeli.« V tem slučaju je bila to
resnica. Toda je neštevilno drugih sluča-
jev, ko prav nič ne pazimo na lepoto svo-
jega jezika, temuč brez pomisleka vlačimo
od vseh vetrov pokvečene in pomečkane
tučke v svojo materinščino. Tako je na pri-
mer »andaht« zelo dolgo »durala«, čeprav
imamo za vse drugo vedno dosti »cajta«.
Nemci si ravno zdaj v vojskem času po-
časopisju prav vztrajno prizadevajo teme-
ljito očistiti svoj jezik tujk in spakedrank.
Posnemajmo jih.

Te dni mi je nek poročnik povedal,
da je Sv. Goro zopet zadela težka sovra-
žna granata. Idoč v nedeljo, dne 9. jan., iz
Grgarja domov, stopim mimogredé gori.
Vzel sem s seboj tudi svečke in jih prižgal
na grobeh, ker mi je na vernih duš dan to
spodletelo. Pa vse je pri starem, samo ona
gora skal, tramovja in opeke pred obhajil-
no mizo se je vsled vednega deževja za
polovico znižala. Podpora na kardinalo-
vem grobu je bila zopet odstranjena. Ne
vem, komu je tako na potu. Kar je pa še
več, je to, da sem našel zdaj vlomljena tudi
vratca v tabernakelj. Dotični je gotovo
mislil, da smo spravili tiste »milijone« no-
tri, o katerih verski nasprotniki vedno tr-
dijo, da jih imajo samostani. Zlobneži in
bedaki korakajo skupaj. Mali križ je nekdo
že davno odtrgal od vratice; da se bo pa
kdo tudi vratice samih lotal, ne bi bil mislil.

Ob stopnjicah proti vrhu sem našel že
dve trobentici razcveteni. Slike razvalin,

Kojar. Pošten Kočevar služi, kakor doka-
zujejo mnoge kolajne in križi na njegovih
prsih, že dolgo Navdušenje, katero goji
za ekselencio Conrada, ne pozna nobenih
mej.

Pred posebno mizo načelnika gene-
ralnega štaba je pregled čez sto bojišč, čez
obsežne dežele v trenutku jasen. On ob-
vladuje dežele, mase, ki se v njih premi-
kajo . . . Lep je slučaj, da deluje v sobi za
zemljevis. Zabava z njim se razvije iz lo-
gičnega. Marsikaterikrat pripoveduje o
epizodah, in kar opisuje, vse je hitro, ali
kljub hitrosti polno karakteristike.

Ta vtis sem dobil za časa svojega
enotedenskega bivanja v velikem glavnem
stanu. Mogel sem si malo bolj natanko
ogledati delovno sobo. Skozi dvoje oken
se vidi na trg in na v daljavi ležeče go-
zdove. Pri levem oknu stoji Conradova pi-
salna miza, pri desnem njegovega krilne-
ga pobočnika. Med obema oknom stoji še
stoječi pult. V sredi sobe, na dveh velikih
mizah so razprostrti velikanski, s kame-
njem oteženi zemljevidi. Na njih leži zbirka
barvastih in črnih svinčnikov, kakor tudi
merilo in šestila. Veliki zemljevidi so obe-
ženi po stenah in omarah, tukaj Rusija,
tam Italija, med njima pregleden zemlje-
vid Evrope. V nekem kotu se nahaja umi-
valnik, razen tega nekaj lesenih stolov —
to je cela oprava.

Delo, ki ga izvrši Conrad, je natanč-
no razdeljeno: Ob 7. zjutraj vstane, si umi-
je telo z gorko vodo in okrepča telo s telo-
vadbom. Nato je zajutrek, ki obstoji iz kave
in suhega vojnega kruha, nato pa sprejme
svojega krilnega pobočnika podpolkovnika
Rundmanna, kateri mu prinese došla poro-
čila in naznanila, katera sprejema Conrad,
ako je nujno, tudi ponoči. Poročila se ta-

koj preštudirajo na zemljevidih, nato na
kratko pregleda časopise, od katerih na-
vadno bere »Reichspost«, »Neue Freie
Presse«, »Zeit« in lokalni list. Ob pol dese-
tih gre v spremstvu svojega krilnega po-
bočnika na enourni izprehod. Te navade se
strogo drži. Samo v zadnjih tednih pred
prodiralno bitko ob Dunaju je opustil to
edino, za svoje zdravje skoro neobhodno
potrebno navado.

Točno ob pol 11. prihaja Conrad v
svojo delovno sobo. Tu mu najprej poroča
general Metzger o poročilih, katera so
prišla po zadnjih nočnih vesteh, in izdaja
potrebna navodila z ozirom na te vesti.
Nato sprejema poveljnika posameznih od-
delkov glavnega poveljstva, generale
Metzgerja, Kanika in Kaltenborna, pod-
maršala pl. Hofeja, polkovnika Strauba in
pl. Hraniloviča, generalmajorja Scham-
schula, poveljnika poljskega brzojava in
druge obiskovalce. Nato prebere vsa po-
ročila, katera pridejo, dokončuje osebne
stvari, proučuje na zemljevidu situacijo,
operativnemu oddelku daje glavna navodi-
la, katera se pozneje izdelujejo. Ob pol 1.
uri gre redno v prostore operacijskega
oddelka, da se dogovori z generalom Metz-
gerjem in z generalštabnimi polkovniki,
kateri delujejo v tem oddelku. Tu se po-
tem izdelujejo tudi projekti, kateri se po-
šiljajo glavnemu poveljniku nadvojvodi
Frideriku, da izda naredbes za posamezne
operativne oddelke. V posameznih sluča-
jih sestavlja Conrad osebno vse važnejše
naredbe. Drugače na redno vse najnatanč-
nejše preštudira. Nčbena naredba ne sme
biti odposlana, dokler je ni on sam pregle-
dal. Brzjav in telefon mu omogočujeta, da
je v neposredni zvezi s poveljniki posa-
meznih operativnih oddelkov, in da jim s

posredovanjem generala Metzgerja tudi
ustmeno izdaja zapovedi ali da od njih za-
hteva posamezna pojasnila. Proti 2. uri gre
Conrad k vrhovnemu armadnemu povelj-
niku nadvojvodi Frideriku, in šele po po-
ročilu pri nadvojvodi h kosilu.

Znano je, da so ob priliki poročil, ka-
tere je za časa nemško-francoske vojne
naznanjal Moltke dnevno cesarju Viljemu,
bili navzoči, ali samo kot poslušalci, po-
veljnik vojne pisarne, vojni minister in do-
kler se je nahajal stan tretje armade v
Versaillesu, tudi prestolonaslednik. Vsega
tega ni pri poročilu našega načelnika ge-
neralnega štaba. Samo prestolonaslednik
nadvojvoda Karel Franc Josip je bil par-
krat navzoč. Po dogovoru in sporazumu z
nadvojvodo Friderikom se odpošljejo pri-
pravljene naredbe. Razdeli jih Conradov
krilni pobočnik, katere se potem sporoče
na določeno mesto, ali s pomočjo telefona
ali pa brzojava.

Conrad se sedaj odpočiva, pa gre na
izprehod, brez ozira na vreme, pa naj je
slabo ali ne. Med 5. in 6. uro se vrne v
svoje stanovanje, kjer pije kavo in rešuje
svojo korespondenco. Ob pol 8. uri se zo-
pet vrne v glavno poveljstvo, da sprejme
naznanila šefov oddelkov, ki delujejo v
operacijskem oddelku. Okoli 10. ure pred-
loži šef generalnega štaba svoje odredbe
v odobritev vrhovnemu poveljniku nadvoj-
vodi Frideriku. Zaradi tega večerja Con-
rad ob 11. uri ali pa še pozneje. Ker ima
Conrad navado, da pred spanjem še bere,
zato zaspi šele okoli 1. ure ponoči. V važ-
nih trenutkih je delaj s častniki generalne-
ga štaba tudi pozno v noč.

Da se spozna Conrada kot človeka, je
najboljša prilika, kadar gre veliki vojsko-
vodja na izprehod, ali pa uro pozneje pri

večerji. To, s čemer se Conrad najbolj od-
likuje, je njegova skromnost, katera mu
otežuje igrati vlogo velikega moža. Kadar
se ga posluša pripovedovati o dogodkih
svetovne vojne, se človeku usiljuje misel,
da ni na svetu nič lažjega kakor povelje-
vati velikim vojskam. On pravi, da je edi-
na njegova zasluga, da se je od prvega za-
četka brigal, da naše in sovražne posto-
janke zaznamujejo na zemljevidu. Mnogo
mu pomaga pri njegovem delu posebno
dvoje: talent, da se v trenutku otrese vseh
zunanjih vtisov, in njegovi fenomenalni
spomini. Pl. Hoen mi je pripovedoval, da
ve Conrad ob priliki važnih dogodkov toč-
no za kraj vsakega bataljona in da ga v
najkritičnejših trenutkih ne zapušča spo-
min. Ko je pripomnil nadvojvoda Friderik
pisatelju teh vrstic: »Conradova skrom-
nost je preveč velika.« je bila s tem izre-
čena popolna resnica. Načelnik generalne-
ga štaba nima rad, kadar govori kdo o
mnogih odlikovanjih, katere je dobil po-
sebnost za časa vojne. Ne sme se pa zato
misliti, da mu ne napravijo veselja mnogo-
številna pisma in pokloni, katere neprene-
homa dobiva.

Najprej je Conrad želel, da se ničesar
ne piše o njegovi osebi, njegovem delu in
o odlikovanjih, ki so mu bila podeljena. Ali
časoma se je pa vendar moral prepričati,
da se je temu nemogoče izogniti. Malo se
briga za slavo. »Popolnoma vseeno mi je,
kaj se bo pozneje govorilo o meni,« mi je
rekel, »to mi more biti tudi popolnoma
ravnodušno, samo da se sedaj posreči, da
storim nekaj dobrega.«

Čeprav se ob priliki večernih pogovo-
rov pri Conradu vojska ne spominja, ven-
dar v pogovoru s civilnimi osebami ne iz-
ključuje vojaških pogovorov. Posebno se

ki jih je prinesel zadnji »Ilustrirani Glasnik«, ne morejo biti iz zadnjega časa, ker zdaj je še vse žalostnejše v samostanu in po cerkvi, ki je vsa v razvalinah.

P. Frančišek.

Vojaška pokopališča na Krasu.

Za v vojni padle bojovnike se skrbi, kolikor mogoče po razmerah, za posebna grobišča, da se tako ohranijo za bodoče čase. Posebno se za to skrbi na bojišču ob Soči. Tu se vodi pozicijska vojska, in izgube na naši strani, tudi ob laških navalih, niso posebne, zato je mogoče, da se padle junake lepo pokoplje, postavi križe z imenom padlega. Voja vodstva si prizadevajo, da, če le mogoče, dobi vsak padli tudi svoj grob s križem. Na Doberdobski planoti je to združeno s precejšnjimi težavami. Svet je tu skalnat. Le po kotlinah in dolinah se dobi dovolj zemlje v ta namen. Zato so v teh »oazah« Krasa nastala prava vojaška pokopališča, Marsikje pa so se napravile lepe terase in nanosila zemlja in tako napravilo lepo pokopališča. Najlepše tako pokopališče se nahaja v Segetih ob cesti proti Lokvici. Tukaj počivajo pred vsem Madžari in Srbi. Sedaj bodo prišli tudi Slovenci. Sploh skrbe Madžari in Hrvatje mnogo bolj kakor mi. Ti gledajo, ako je le mogoče, da postavijo vsakemu padlemu tovarišu križ z napisom, mi, Avstrijci, nismo tako marljivi. Pokopališča so postala skoro vse doline na planoti. Posebno razsežno je ono pri vaseh Mikoli—Serletih. Tukaj počiva tudi bivši stotnik topniškega polka R. pl. Thoms, ki ima lasten grob in lesen križ z napisom: »Našemu, nad vse priljubljenemu poveljniku.« Tukaj se dobi vojake vseh narodnosti, mnogoštevilnih krdel. (V prvih bojih je namreč naša soška armada sestajala večinoma le iz črnovojniških in maršbataljonov.) Narodnostnega boja ni med njimi; vsi snivajo mirno—večni sen in čakajo vstajenja. Škoda le, da bo veliko imen teh junakov spral dež, ker so pisana s svinčnikom. Kar se drugih pokopališč tiče, je poleg že imenovanega v Segetu najlepše ono v Hudem Logu. V precej obširni dolini stoji lep lesen križ, po dolgem v dolini pa so lepe vrste grobov. Skoro vsak junak ima svoj grob in križ z napisom in datumom, kdaj je umrl za domovino. Pokopani so pa tu le tisti, ki so bili težko ranjeni v boju in so umrli v sanitetnem zavodu. Tudi par laških vojakov 124. polka počiva tu med našimi. Nekaj spodnještajerskih Slovencev čaka tu večnega vstajenja v družbi s Čehi, Nemci, Ogrji in Hrvatji. Lahka jim kraška zemlja. Razume se, da so padli pokopani tudi v Doberdobo, Novi vasi, Opatjem selu in drugod.

Po vojni, naravno, bo večina teh pokopališč izginila. Kraševci ima malo zemlje in rabil bo doline, da se preživi. Naloga domovine bo pa, da postavi svojim žrtvam na mestih, kjer so bili pokopani k večnemu počitku, vsaj dostojne spomenike, na katerih bi se morala ohraniti imena vseh padlih. Zato bi se moralo že sedaj paziti, da nam dež in vihar ne uniči tega, preden bi se taka ideja mogla izvršiti. Od v I. in II. soški bitki padlih je že sedaj dosti imen izgubljenih, ker se je takrat premalo gledalo na to. Za domovino bodo morali soški junaki ostati v večnem spominu.

mora poudariti, koliko on tudi tukaj polaga na praktično stran. Nasprotnik vsake takoimenovane vojaške učenosti, smatra vse one, ki se bavijo izključno z vojaškimi študijami, izgubljene za praktičen poklic. Conrad ni samo vojak od nog do glave, ne študira samo vojaških stvari, ampak bere tudi modroslovna, politična in zgodovinska dela. Vsled znanja več jezikov se more baviti tudi z inozemsko književnostjo. Govori ne samo italijansko in francosko, ampak tudi rusko, hrvaško in češko. Tudi mažarski in poljski jezik mu nista tuja. S posebno ljubeznijo se pa bavi Conrad z upodabljačo umetnostjo.

Kakor Conradov karakter, tako je tudi njegovo govorjenje vedno mirno in umerjeno. Samo tedaj govori bolj s povzdignjenim glasom, kadar govori o najvišjem gospodu cesarju, ali pa kadar hvali čete. Zanimivo je, kako se je izrazil o različnosti bojev na vzhodu in jugu. »Tam doli na laškem bojišču, tam veje Radeckijev duh. Kar tu naše čete vzdržuje, spada k najlepšemu in največjemu te vojne. Zanimivejše je bilo morebiti svoječasno na Poljskem.« Že dolgo let služi Conrad pl. Hötendorf svojemu najvišjemu vojnemu gospodu z neomejeno zvestobo. Njemu in njegovi vojski posvečuje tekom svetovne vojne vse svoje bogato znanje, vse svoje moči. Najlepše plačilo za njegovo cesarjevo zadovoljstvo in zaupanje, ki ga uživa v vsi avstrijski vojski. Danes stoji ta vojska po 17mesečnih silnih in junaških bojih zmagonosna na vseh treh bojiščih in ponovno odmeva v njenih vrstah kakor tudi v vseh pokrajinah naše domovine sveta prisega zvestobe:

»Vse za dom in za cesarja, za cesarja blago kri.«

Naša šolska mladina in vojska.

Kakor je »Slovenec« že poročal, je c. kr. deželni šolski svet Kranjski pred kratkim izdal poseben odlok, s katerim pozivlje mladino vseh šol, da se patriotično udeležuje svetovne vojne s tem, da daruje in zbira tedenske dvovinarske deneske v vojne namene. Te dni razpošlje imenovani šolski svet vsem ljudskim šolam drobno pesem, ki naj jo dobe otroci v kar največjem številu v roke. Pesem ima namen, podžigati otroke v navdušenju za zbiranje tedenskih dvovinarskih darov in netiti v mladih srcih čuvstva domoljubja in plemenitega usmiljenja. Pesem je v otroškem duhu in preprostem, narodnem tonu zložil c. kr. deželni šolski nadzornik za ljudske šole, dr. Mihael Opeka. Glasi se takó-le:

Pesem o vinarjih.

Ajmo, ajmo — vinarje zbirajmo,
jih za vojsko, jih za zmago dajmo!

Vinar drobní majhen je denar,
pa je vendar velik božji dar:
vsak daruj dva vinarja na teden,
pa bo videl, kaj je vinar vreden!

Vsak dva vinarja na teden dni —
to veliko tisoč kron rodi...
Oj kako smo svetlih kronc veselji!
Kaj li ž njimi bomo začeli?

Ajmo, ajmo — vinarje zbirajmo,
za junake naše jih ravnajmo!

Glej po bojnih poljih te vrsté,
kakor le v hlabro se boré:
bomo lepí jim daróv poslali,
bomo njih pogum še bolj podžgali...

Tam po bôlnicah pa — večni Bog! —
hodi ranjenih junakov stok...
ranjenecem hladil, krepčil nesimo,
z vinarji jim rane pocelimo!

Ajmo, ajmo — vinarje zbirajmo,
in Bogú jih in cesarju dajmo!

Ajmo, ajmo — vinarje zbirajmo,
in nesrečnim, bednim pomagajmo!

Oče — mož — je v strašni vojski pal,
kri, življenje — vse je žrtvoval:
naj ne bodo nam ušesa gluha,
dajmo v do v a m i n s i r o t a m kruha!

Kdor pustiti mora rodni krov,
trd po svetu je korak njegov:
pribežnikom nudimo utehe,
krepke hrane, gorke, varne strehe!

Ajmo, ajmo — vinarje zbirajmo,
dobra dela ž njimi opravljajmo!

Góri, tam, kjer zvezd nebroj migljá,
tam je sveti, dobri Bog domá
in ljubeče On nad vsakim čuje,
kdor za brate dela in daruje...

In naš cesar bo ta hudi čas,
svetli cesar slišal bo o nas:
pa pohvali on si to mladino,
ki žrtvuje kaj za domovino...

Naš beg z doma.

Dnevi meseca julija in avgusta leta 1915. nam ostanejo globoko v spominu do konca dni. Z veseljem in radostjo smo gledali prve čase naše vojske, kako je naše zlato žito rumenelo; kako je koruza temno zeleno bujno rastla; kako so krompirja bile polne njive, kljub temu, da so ga vojaki veliko porili in pohodili; kako je tudi trta letos izvenredno bogato trgatve obetala.

Po dnevih pomanjkanja in pritrgovanja se je vsakdo veselil dobre letine, ki nam jo je usmiljeni Bog pokazal, in komaj smo čakali, da bi se po dolgem času spet enkrat nasitili z domačim kruhom.

Mlado in staro je hitelo s podvojeno pridnostjo orati, kopati, žeti in spravljati, da se tako nadomestijo oni, ki so pri vajakih in da se tudi njim pripravi kos poštenega kruha, ko se po slavni zmagi vrnejo domov.

Vse polje je kazalo tako lepo, kakor še nikdar prej. Menili smo, da je to nameček za lansko pomanjkanje. Kesneje šele smo spoznali, da je bil to le nameček k naši žalosti, da smo se toliko težje ločili od svojega doma.

Vsi smo bili prepričani, da Italijani nikdar ne pridejo čez. Ali gromenje topov, ki smo je čuli podnevi in ponoči prav nad nami, nam ni dalo spati, ampak le misliti in misliti.

Dokler ne priletajo granate v vas, ni še strahu, čeprav je sovražnik blizu. Ko začnejo priletavati granate v vas, tedaj zbeži mir, spanje in veselje. Ljudje postanejo nepokojni, upadli in kakor brez glave.

Naša vas je bila od začetka pod artiljerijskim ognjem. Prvo obstreljevanje po laških torpedovkah, ki je bilo sicer brez vsakih posledic, je napravilo na nas že velik vtis. Nekateri so po končanem obstreljevanju začeli spravljati skupaj svojo prtljago in so nemudoma odpotovali proti Ljubljani, drugi so se veselo zbirali skupaj kakor po končani grozni nevihti in norce brili z Italijani, tretji, posebno naši stari, so se jezili nad mlajšimi, čemu postopajo, mesto bi šli delat, očitajoč jim, kaj bo dala vojska.

Veliko težavo smo imeli, predno smo naše stare prepričali o nevarnosti laških granat. Oče Tonkov je obsipal koruzo one dni. Ko so pa začele laške granate priletavati na njivo, se je nekoliko pojezil, godrnjaše, da bodo s tem neumnim streljanjem vso koruzo pomendrali, in ko je videl, da je njegovo delo brezuspešno, ker Italijani razgrebejo, kar on prisuje, tedaj je vzel svoje orodje in začel na drugem koncu obsipati, jezeč se vedno, da bodo Italijani vso koruzo pomendrali in se ne ve, kdo bode plačal škodo.

Sčasoma smo se od naših starih tudi drugi privadili gromenju topov, hreščanju granat, pokanju pušk in hrumu in šumu, ki spremlja vojsko. Smejali smo se tistim, ki so na prvi hip pobegnili od doma. Tudi naši so se že toliko privadili gromenju topov, da so na paši klobuke lučali v zrak, ko so laške granate letale čez njihove glave. V gruče so se zbirali in kričali: Feuer! Bunk! Niente per Taljan! Nedolžnost pač ne pozna nevarnosti. Pa saj si tudi mi nismo prav predstavljali vojskinih grozot, dokler smo bili doma.

Po sv. Ivanu je bil položaj vedno resnejši. Sv. Ivana nismo mogli praznovati več

v svoji župni cerkvi. Italijani so streljali s topovi, kakor neumni. Granate so večinoma letele čez v hrib. Samo par jih je padlo v vas. Čez nas so pa letele noč in dan nepretrgoma od obeh strani.

Oče Tonkov je kosil deteljo one dni. Ko pa pride domov, kaj zagleda v njegovo največje začudenje? Pri Tonkovih so nakladali balo in se napravljali z doma, kakor drugi. Njemu nikakor ni šlo v glavo, kako in zakaj to? Povedali so mu, da je prišel ukaz, da morajo vsi z doma. On pa si ni dal dopovedati, kakor tudi ne drugi naši stari, in je vedno trdil, da so vsi neumni, od največjega do najmanjšega, ker se je zmešal ves svet.

Sklenili so ostati doma in nihče jih ni mogel drugega prepričati. Trdili so, da tam so rojeni in da tam hočejo tudi umreti. Več dni je zbor naših očetov in naših mater varoval naše domove, ko so že vsi drugi odšli. Slednjič so se morali tudi oni pokoriti uroku in s težkim srcem zapustiti svoj rojstni dom. Ali mnogi so mogli preboleti tega udarca in raje kakor bi begali okrog po svetu, so se preselili na oni svet, kjer ne gledajo več gorja in bridkosti, kakoršno so gledali zadnje dni njihovega pozemeliskega potovanja; kajti Bog je njih plačnik.

Mi pa begamo okrog po nepoznanih krajih med nepoznanimi ljudmi, noseč svoje gorje v svojem srcu, zavedajoč se svoje nesreče na tujem. Edino željo imamo vrniti se domov in se razjokati nad našimi razvalinami, da nam srce ne počí prevelike žalosti.

Trnovo, dne 5. januarja 1916.

Jan. Kos, kurat.

Janezi v Judenburgu.

Naši fantje se v Judenburgu prav dobro počutijo. Življenje je v primeri z drugimi mesti tu še dokaj poceni. Ljudje so zelo prijazni in naši vojaki se z njimi dobro razumejo. Po gostilnah in kavarnah so povsodi na razpolago slovenski časopisi (»Slovenec«). Skupna sv. maša je vsakih 14 dni v župni cerkvi. Pred odhodom vsakega oddelka je sveta spoved in skupno sv. obhajilo; ker tu ni slovenskih duhovnikov, prideta vselej spovedovat dva slovenska vojaška kurata. Splošno se opaža, da diči Janeze globoka vernost slovenskega naroda. Vsak večer je videti v župni cerkvi mnogo naših vojakov, ki priporočajo božjemu varstvu sebe in doma ostale. Le škoda, da tu ni stalno slovenskega duhovnika, kajti marsikdo bi rad že pred zadnjimi dnevi opravil sv. spoved. Ali bi se temu ne dalo odpomoči? J. S.

Slovenski pionir opisuje boje pri Črnovicah.

Pionir Anton Verbaj iz Krčevine pri Mariboru piše dne 2. januarja svojemu prijatelju:

V Bukovini ob besarabski meji (na izhodni strani Črnovic) se vršijo že dober teden hudi in zelo krvavi boji. Rusi so nas napadli z veliko premočjo. Imajo bajte toliko topov, da je v razdalji dveh metrov postavljen po eden top. Od mesta Bojan, ki leži ob rumunski meji, in do mesteca Zaleščky na severni strani Dnjestra ima

Rus postavljenih, kakor pravijo ruski ujetniki, nad 600 topov, med njimi mnogo japonskih, ki so zelo težkega kova. Iz teh topov bruha sovražna artiljerija že od Božiča pa do danes skoraj neprestano noč in dan tako gosti ogenj, da si ga še nihče, ki sam ni osebno na fronti, ne more predstavljati. Rusi namreč dobro vedo, da so naše postojanke na bukovinsko-gališkem delu bojišča izredno močno utrjene in jih morajo s topovi prej uničiti, predno jih je mogoče uspešno naskočiti. Pionirji smo mnogo mescev delali vsakojake naravne in umetne zapreke, žične ograje, betonirali strelske jarke in okope, polagali mine itd.

Najhujši sovražni naval, kar sem jih jaz doživel na tem bojišču, je bil dne 27. decembra 1915. Mi stojimo izhodno od Črnovic. In ruski car je baje izdal strogo povelje na celo rusko armado, da morajo biti Črnovice do 7. januarja zavzete, naj stane, kar le hoče. To so Vam bili boji! Najprvo sta se poskusili naša in sovražna artiljerija. Ogenj je bil tako gost, da na celi fronti menda ni bilo prostora, kamor ne bi bila udarila kaka krogla. Mi smo bili dobro zavarovani. Le poedine straže so stale, in sicer tudi dobro skrite in zavarovane na prostem, vse drugo vojaštvo pa je bilo v globokih kritjih. Topovski boj je trajal od 9. ure zjutraj do 6. ure zvečer. Tedaj je ruski ogenj že nekoliko ponehal. Vedeli smo, da bo sedaj začela naskakovati ruska infanterija, katero bodo častniki in kozaki v ozadiju gnali z biči v boj. In res je bilo tako. Od pol 7. ure naprej se je začel naskok infanterije. Naš poveljnik je dal povelje, naj bodo vsi topovi, vse strojne puške, kakor tudi puška vsakega infanterista in drugih vojakov pripravljene na eno skupno veliko salvo proti naskakujočemu sovražniku. Bilo je točno ob tri četrt na 7. uro dne 27. decembra 1915. Dalo se nam je povelje: »Ogenj!« In iz stotero topov in strojnih pušk ter več tisoč infanterijskih pušk je zadonel en ogromen strel. Rusi so bili že došli do naših žičnih ograj, in sicer v šestih rojnih vrstah. Naše salve, ki sledile druga drugi, so pred ograjami pokosile mnogo stotin Rusov. Prve vrste s bile popolnoma uničene. A naskok je sledil naskoku, dokler Rusu na tem delu bojišča ni zmanjkalo ljudi. Boj je trajal do 4. ure zjutraj. Čez 1000 mrličev in še več ranjenih Rusov je ležalo pred našimi ograjami. Še danes, 2. januarja, mrtevcev nihče ni pokopal. In boji, kakršni so bili dne 27. decembra, se ponavljajo sedaj dan za dnevom. Naši poveljniki upajo, da Ru nikdar ne bo prodrli naše fronte. Bog daj da bi bilo res! Pravijo, da so tudi severni od nas, ob reki Strpy v Galiciji enako hudi boji. Vreme ni posebno mrzlo, je mnogo boljše, kot lansko leto, ko smo v Karpatih zmrzovali.

Mnogo pozdravov! A. V.

Mobilizacija žen.

Vse avstrijske ženske organizacije bodo v bližnjih dneh vojnemu ministarstvu stavile bistveno enake predloge o ženskem delu zadaj za fronto. Kot prvi predpogoj za pomnoženo žensko delo v gospodarstvu in javnih službah stavijo zahtevo, da se izpopolni varstvo mater in mladine, da bodo žene novo delo opravljale brez skrbi. Žene bodo za javno delo mobilizirane v treh skupinah. ročno in strojno delo, delo izobraženih, v tretjo skupino pridejo ženske moči za socialne dobrodelne naprave. Žene bodo storile na vseh teh poljih obilo dobrega, ko bodo popolnoma spoznale resnost časa. Mnogo žen je to spoznanje že dobilo in take so kakor našlaš za javno delo. Predlogi ženskih organizacij zahtevajo, naj se najprvo določi in pokaže, kje povsod bi se dalo žensko delo porabiti, razdelitev delovnega časa (gospodinje naj bi hodile delat samo popoldne), pa tudi naprave za varstvo mater in mladine bi se moralo izpopolniti in bi jih v dobi ženskega dela morala podpirati država.

Amerika se bo obrnila proti Ang'eški?

Berlin, 13. januarja. Dopisnik Wolffovega urada brzojavlja brez žice iz Washingtona: Splošno se sodi, da bo nagla rešitev zadeve »Lusitania« z ozirom na položaj na kongresu spretna šahovska poteza.

Deset vplivnih demokratičnih senatorjev je izreklo zastopniku nekega newyorškega lista svojo željo, da Nemčija ustavi podmorsko vojskovanje in tako dá Ameriki priliko, da nastopi proti Angleški.

Nemške koncesije glede podmorskega vojskovanja so predmet ugodnih razgovorov. Nekateri listi pa zatrjujejo, da je takozvana Wilsonova diplomatska zmagaja v resnici le spretna diplomatska poteza nemškega poslanika, ki hoče ameriško vlado prisiliti, da nastopi proti Angleški. Tako ima »New Yorker Tribune« v velikanskih črkah tale napis: »Bernstorff odneha, da Ameriko prisili v krizo z Anglijo. »New York Herald« ima naslov: »Nemški predlogi skušajo pospešiti krizo med Unijo in zavezniki.

Berlin, 13. januarja. »Vossische Zeitung« poroča iz Amsterdama: Reuter poroča: V dobro poučenih krogih se pričakuje,

kuje, da bodo v obeh zbornicah ameriškega kongresa sedaj sledili protesti in novi napadi na angleško blokado politiko.

Črnogorska prestolnica naša!

AVSTRIJSKO URADNO POROČILO.

Cetinje v avstrijskih rokah!

Dunaj, 14. januarja. Uradno se razglša:

Glavno mesto Črnogore je v naših rokah. Porazenega sovražnika zasledujoč so naše čete včeraj popoldne vkorakale v Cetinje, prestolnico črnogorskega kralja. Mesto je nepoškodovano, prebivalstvo mirno.

Dunaj, 14. jan. Uradno se razglša: Črnogorci so popustili svoje glavno mesto in so se pričeli umikati na vseh točkah svoje južne in zahodne bojne črte. Med zasledovanjem so prodirale naše čete čez črto Budva—Cetinje—Grahovo in prodirajo tudi vzhodno od Bileča in pri Avtovcu v črnogorsko ozemlje. V naše roke so padli pri Grahovu trije topovi z moštvo, 500 pušk, 1 strojnička, veliko streljiva in drugega vojnega orožja. Pri Beranu in zahodno od Peči nič novega.

Namesnik načelnika generalnega štaba: pl. Höfer, iml.

NEMSKO URADNO POROČILO.

Berlin, 14. jan. Veliki glavni stan: Nobenih dogodkov posebne važnosti. Najvišje vojno vodstvo.

× × ×

Cetinje.

Glavno mesto Črne gore Cetinje, poleg Madrida najvišje evropsko prestolno mesto (Cetinje 638 m, Madrid 658 m, Monako 520 m, a vsa ostala prestolna mesta nižje od 200), oklepajo od vseh strani visoke gore. Cetinje je sedež kralja, ali kakor pravi navadno Črnogorec »gospodarja«, in vseh državnih in cerkvenih oblasti. Cetinje se od večjih vasi razlikuje samo v tem, ker so hiše večinoma pokrite z opeko in ker ima nekoliko še precej lepih javnih poslopij. Vladike-gospodarji Črne gore so imeli svoj sedež v samostanu pod Orlovim kršjem. Tu je bil »najstarejši dvor« črnogorskih vladarjev, a za turških vpadov je bil tudi trdnjava ter nas spominja davne črnogorske preteklosti, ko je bil vladika ob enem tudi knez, a samostan ob enem trdnjava. More se reči, da je tukaj okamenjena najslavnejša stran črnogorske zgodovine. V samostanski cerkvi so zakopani nekateri črnogorski vladike-gospodarji, med njimi tudi prvi vladika iz rodu Petroviča—Njeguša, Peter I. »sveti«. Malo višje od samostana se vidi stolp, katerega so v prejšnjih časih krstili za »Tabljo«, ker so na njem Črnogorci obešali lobanje znamenitejših Turkov, katere so v bojih pobili. Danes se nahaja v tem stolpu največji zvon cele Črne gore.

Ko se je vrnil l. 1838. vladika Peter II. Njeguš iz Rusije, je pričel zidati na Cetinju nov kneževski dvor, v katerem je bilo 25 sob. Skupaj z vladko so stanovali vsi senatorji in knežji tajniki. V obširni dvorani tega dvora je zbiral v zimskih večerih vladika Peter II. svoje Črnogorce. Tukaj se je z njimi pogovarjal, pretresal državne probleme in poslušal petje junaških pesem. V eni sobi je imel vladika za svojo zabavo »biljard«, zato so Črnogorci po njem imenovali knežev dvor »biljarda«. Ta dolgi knežji »stari dvor« je obdan z visokim, močnim kamnitim zidom, a na vsakem od štirih vogalov se nahaja stolp. Ti stolpi so bili zgrajeni v brambo proti turškim napadom. Danes se nahaja v domu Petra II. »rezi zemlje škole« (bogoslovje z gimnazijo), a v prvem nadstropju ministrstva in uradi. Na dvorišču tega poslopja stoji še danes kot žive priče črnogorskega junaštva oni topovi, ki so bili osvojeni pri zavzetju mesta Žabljaka leta 1835. S to prvo zgradbo v neposredni bližini osamljenega starega samostana se pričinja današnje Cetinje.

Šele sedanji kralj Nikola je dal sezidati nov dvor, v katerega se je preselil iz »Biljarde«.

Pred tem »novim dvorom« stoji pri uhođu kraljeva straža (»perjanici«), na dvorišču na visokem drogu se vije kraljeva zastava. Malo v stran od kraljevega dvora je bila sezidana pred par leti zelo ukusna enonadstropna palača prestolonaslednika Danila. Lepa stavba je še »Zetski dom«. To je pravzaprav čitalnica ali ima prostor tudi za predstave. »Zetski dom« je središče društvenega življenja. Cetinje šteje okoli 5000 prebivalcev in ima od l. 1891. tudi vodovod. Kljub vsemu napredku Cetinja pa moramo pripomniti, da ni pripravno za prestolno mesto bivše povečane Črne gore in se je že tudi razpravljalo, da se prestavi sedež črnogorske vlade v kak drug kraj.

× × ×

Na 10 km široki fronti med morjem in bosensko mejo nadaljuje Koveszova armada svoje prodiranje v zahodno in južno Črno goro. Strateški položaj Črne gore je postal skrajno neugoden. Težišče si moramo misliti na črto Plava-Budva. Eno stran

tvori Tara, druga črta Budva-Avtovac. Obe stranski črti tvorita našo sedanjo fronto; težišče pa še odprta vrata za umikanje v Aibanijo. Kratko rečeno tvori danes naša črnogorska fronta približno obliko podkve, ko je odprta široka še kakih 80 km. Skozi to odprtino se morajo najhitreje umakniti vse sovražne čete iz prave Črne gore, če se hočejo še rešiti. Skrajno težavnega prehoda čez Taro, ki teče na mnogih mestih blizu 1000 m globoko, ne bo treba priboriti. Črnogorci se morajo vsled nastalega strateškega položaja od tu takoj umakniti, sicer bodo zajeti. V tem se šele vidi, kako izvrsten je bil načrt našega vojnega vodstva za ofenzivo proti Črni gori. Naše čete so z glavno silo napadle tam, kjer so jih sovražniki najmanj pričakovali. S Cetinjem, posledica osvojitve Lovčena, lahko rečemo, da smo obvladali Črno goro, kajti kdor ima v oblasti Cetinje, ta lahko gospodari nad celo Črno goro. Gotovo je, da se bodo vršili še hudi boji s Črnogorci, posebno pri Skadru, katerega so sedaj močno utrdili. A dejstvo je, da je poleg Srbije premagana tudi Črna gora in da je popolna osvojitve vsega črnogorskega ozemlja le še vprašanje kratkega časa. In tako bo postal za belgijskem in srbskim kraljem tudi črnogorski kralj Nikita le kralj po naslovu.

Važnost Cetinja.

Vojni poročevalci poročajo: Glavno mesto Črnogore je strateško velevažno. V mestu se križajo vsa pota, ki vežejo razne dele Črnogore. V Rjeku, v Nikšiću in v Podgorico vodijo iz Cetinja izvrstne ceste. Poleg ceste v Kotor vodi še ena vozna cesta naravnost iz Cetinja skozi Bjeloš in skozi Ivanovo Korito na Lovčen. Pri Bjeloši se odcepi precej dobra vozna cesta proti meji nad Budvo, ki vodi na vrh Humra. Pot čez Čehanje je bila za dovoz preskrbe črnogorskih ofenzivnih čet proti Trebinju, Bileku in Avtovcu velike važnosti. Kdor se nahaja v Cetinju, gospodari celi deželi.

Nemška sodba o padcu Cetinja.

Berlin. (K. u.) »Norddeutsche Allgemeine Ztg.« izvaja ob padcu Cetinja: S silovitimi udarci razbija avstrijska vojska vojaško silo Črne gore. Med najkrasnejše čine sedanje vojske in vojska vseh časov spada delo avstrijskih čet v nad vse nevarnem ozemlju. Med tem pa tvorijo avstrijske čete ob laški meji in v Voliniji z neutrudljivo pozhitvalnostjo neomajljiv nasip proti vsem z veliko številno premočjo izvedenim napadom, prodirajo njih tovariši v »nepremagljivo« Črnogoro vsak dan globokejše in pripravljajo padec tudi tega stebra sporazuma. Nemški narod pristrčno čestita zvestemu zavezniku na novih, velikih uspehih, ki tvorijo nove korake v dosegu skupnega smotra četverozveze Nemčije, Avstrije, Turčije in Bolgarije.

Berlin. Zavzetje Cetinja je tu povzročilo splošno veselje. Listi so priredili posebno izdaje.

Kako se naši vojskujejo s Črnogorci.

Vojni poročevalci poročajo 13. t. m. iz vojnega tiskovnega stana: Črnogorska armada, proti kateri nastopa Koveszova armada, šteje približno 36.000 pešcev in 1700 topničarjev. Prišteti se mora še približno 30.000 Srbov, ki se vojskujejo zdaj v Nikitovi armadi. To je že precejšnja moč, če se upoštevajo težkoče Krasa. Ko smo pričeli prodirati v Srbijo, so Črnogorci vse svoje postojanke močno utrdili, posebno pa Lovčen, Pestingrad in prelaz Duga.

Na Lovčenu je zapovedoval kraljev sin princ Peter, ki je bival v Budvi in general Martinović, znan iz balkanske vojske. Priznati se mora, da so se Črnogorci hrabro in junaško vojskovali. Vsaka ped zemlje se jim je mogla iztrgati z vročim bojem. Črnogorske čete, stotnije, niso osredotočene. Ljudje branijo svojo lastno vas. Ne udajo se, ker smatrajo to za največjo sramoto. Svoje mrtve in ranjence vzamejo seboj. Ženske skrbje za preskrbo z živežem, strežijo ranjencem in se tudi vojskujejo. Lovčen jim je svet, ker so tam pokopani člani vladarske rodbine Petrovič-Njeguš. Kralj Nikolaj je bil rojen v Njegušu. Vsaka vas, vsak vrh je zgodovinskega pomena. Črnogorci zelo ljubijo svojo domačo grudo.

Strateško in taktično so se prav dobro razvrstili. Povsod so stali nad nami. Na severozahodni bojni črti so stali na višinah Troglav — Bobija — Vardar — Iljino Brdo. To postojanko premagati je bilo težko. Dosego se je, ker so vzeli naši Grahovo in Drahovico. Naši topovi, med njimi težki možnarji in za vojsko v gorah preskrbljena pehota so zmagale težavno nalogo. Naši prapori plapolajo zdaj na tistih vrhovih, na katerih še ni nikdar stala sovražna noga.

V Črni gori ni bil premagan le kralj Nikolaj, ki se je pričel vojskovati na ruski ukaz, marveč tudi sporazum. Francoski častniki so organizirali deželo, na Lovčen

in na Pestingrad so postavili francoske in angleške topove. Italijani so poslali strelivo, pod vardarskim skalovjem je pokopan neki francoski častnik.

Vojna umetnost sporazuma je tudi v Črnigori odpovedala. Car z napadom iz Besarabije ni mogel pomagati Rusiji vedno zvestemu črnogorskemu kralju. Ob besarabski meji in ob Stripi stojimo tam, kjer smo stali pred božičem. Mi smo pa vzeli Budvo, severno od tam Majni vrh, vdrli smo v dolino pri Grahovu, vrgli Črnogorce iz njih postojank pred prelazom Duga pri Avtovcu, kjer so se Črnogorci najvztrajnejše branili. Pritiskamo že vedno močnejše na Nikšić. Cetinje, glavno mesto Črnogore, je že tudi naše. V Skader in v Kolasin so metali bombe naši letalci.

Tisto laško brodovje, o katerem se Lahi bahajo, da gospodari v Jadranskem morju, se ne pokaže. Motiti ni moglo niti našega obstreljevanja na Lovčen...

Ubežni črnogorski ministri.

Bazelj. Švicarski listi poročajo iz Rima: V Rim je došlo več črnogorskih ministrov.

Francozi nočejo pomagati Črnigori.

Genj. Pariški listi odklanjajo pomoč Črnigori, ker se mora Francija sama braniti najtežjemu pritisku v lastni deželi. »Petit Journal« pa hladno piše. Po padcu Lovčena se itak Črnigori ne more več pomagati.

Žalost v taboru sporazuma.

Lugano. (K. u.) V Italiji so vedno bolj poparjeni, ker je padel Lovčen, dasi niso objavili, kar je zelo znatno, dotičen del poročila avstrijskega generalnega štaba. »Popolo d'Italia« opozarja na strateški značaj važnega uspeha avstrijskih čet, ki so ga zakriville kratkovidne in brezskrbne vlade sporazuma. Zanikrnost in lahkomisljenost se komaj še prekosi. »Italia« sodi, da bi bila zdaj pomoč Črnigori že prepozna, a zahteva le od vseh armad sporazuma veliko akcijo na Balkanu proti Avstriji. Hud poraz, sta doživelja sporazum in Italija. Avstrija je zasedela Lovčena rešila neko vprašanje v svojo korist, ki je za Italijo življenjskega pomena. Lovčen, oborožen z močnimi topovi, se ne more zopet vzeti.

Lahe skrbi usoda Skadra.

Lugano. »Tribuna« izvaja: Posledice nepredvidnosti se množe. Včeraj je šlo za Srbijo, danes gre za Črno goro. Eno leto je izgubljeno. So li zavezniki skrbeli za to, da se Skader obrani pred napadi? »Corriere d'Italia« napoveduje, da se položaj Italije ob Jadranskem morju še bolj poslabša, če se posreči Avstrijcem, da zasedejo Črno goro, Skader in severno Albanijo.

Črnogora nadaljuje vojsko.

Rim. (K. u.) »Tribuna« objavlja sledečo izjavo srbskih in črnogorskih krogov iz Rima: Posledice Lovčena bodo težke, ker nadvladuje Lovčen cetinjsko ravnino, okraj Budna, severni del Skadrskega jezera in dolino ob Rjeku.

Črnogora pa vključ temu ne popusti vojske, odločno namerava braniti postojanko ob Rjeku. Glavno mesto se premesti v Nikšić, in če pade tudi to mesto, pa v Skader.

Francozi zahtevajo, naj pomaga Italija Črnigori.

Genj. Francosko časopisje izjavlja soglasno, da pomenja osvojitve Lovčena in pogibelj Črnogore občuten poraz Italije, katerega koristi na Jadranskem morju so zdaj močno ogrožene. Ker sporazumu ni mogoče, da reši Črnogoro, mora Italija hitro in mogočno nastopiti, da ustavi Avstrije, ki ne groze samo Črnigori, marveč tudi albanskemu obrežju. Upa se, da bo znala Italija porabiti številne čete, s katerimi se razpolaga, dokler ne bo še prepozno.

Črnogorci in konzuli zapuščajo že Skader.

Lugano. Srbske in črnogorske oblasti beže že iz Skadra. Črnogorska državna banka se seli že v Drač.

Lugano. Trije konzuli v Skadru so se preselili v Leš.

Rumuni o padcu Lovčena.

Bukarešt. Padec Lovčena je zelo presenetil rumunsko javnost. Listi, bodisi vladni prijazni, opozicijski ali rusofilski ne morejo zatajiti velike važnosti dejstva. »Seara« izjavlja, da to strašno presenečenje, pripravljeno po osrednjih državah celemu svetu, ni še zadnje in da bodo kmalu sledila še druga ravno tako velika presenečenja.

× × ×

Čestitke vladarjev našemu cesarju povodom lovčenske zmag.

Dunaj, 14. jan. (K. u.) Nemški cesar in saški kralj sta 11. t. m. brzojavila našemu cesarju:

Smem Ti iz srca izraziti čestitko ob zavzetju Lovčena, ki so ga Tvoje hrabre čete izvedle z občudovanja vredno vztrajnostjo in spretnostjo. Bog je vidno pomagal in ostane tudi dalje z nami.

Viljem.

Z velikim veseljem sem čital danes o zavzetju Lovčena in Ti izražam svojo najpristrčnejšo čestitko k temu sijajnemu dejanju Tvoje armade. Bog nam pomagaj dalje.

Friderik Avgust.

Brzojavno se je na to odgovorilo 12. t. m.:

Njegovemu Veličanstvu Viljemu II., nemški cesar, kralj Prusije. Zelo me je razveselilo Tvoje priznanje ob najnovejšem činu mojih hrabrih čet, katerim se je posrečilo, da so vzele z naskokom močno postojanko na Lovčenu. Prosim Te, sprejmi moje najtoplejšo zahvalo za Tvojo zveznopríjateljsko brzojavko. Božja pomoč nas bo spremljala do dobrega konca našega boja. Najpristrčnejše

Franc Jožef.

Njegovemu Veličanstvu Frideriku Avgustu, kralju Saske. Najtoplejšje se Ti zahvaljujem na Tvoji čestitki, ki me je zelo razveselila, povodom sijajnega uspeha, ki so ga pravkar priborile moje hrabre čete v Črnigori. Bog je z nami.

Franc Jožef.

Za So un!

Solun — trdnjava prve vrste.

»Kölnische Ztg.« poroča: Casnikar Fraccaroli poroča iz Soluna, da je ob obisku angleško-francoske fronte dognal, da se razteza okoli Soluna v obsegu 35 do 60 kilometrov strnjena veriga strelskih jarkov. Solun je postal trdnjava prve vrste. Neverjetno je, da bi si kaka armada drznila v velikem obsegu, kajti nemško poveljstvo napade s svojimi, avstrijskimi, bolgarskimi in turškimi četami. Zavezniki so dovolj močni, da se temu mogočnemu napadu uprejo.

Kanonada pri Solunu.

Monakovo, 14. jan. Listu »Münchener Neueste Nachrichten« poročajo iz Rima: V terek se je cel dan čulo gmenje topov iz smeri pri Dojranu, kjer se nahajajo mnoge angleške čete za občudovanja vredno izdelanimi utrdbami. Zdi se, da se napad razvije v velikem obsegu, kajti nemško poveljstvo napade s svojimi, avstrijskimi, bolgarskimi in turškimi četami. Zavezniki so dovolj močni, da se temu mogočnemu napadu uprejo.

»Agence Havas« poroča iz Soluna, da so 11. t. m. ves dan čuli gmenje topov.

Ali naj tudi Solun postane žrtev vojske?

Berlin, 14. jan. »Tagblatt« poroča iz Sofije: Po londonskih poročilih nameravajo Angleži napraviti iz Soluna za sovražnika drugi Ypern. Utrdbe so mogočne. Glavne ga napada pričakujejo od zahoda.

Francozi izkrcali čete v Santi Quaranta.

Lugano. (K. u.) Atenski list »Esperini« poroča, da nameravajo Francozi izkrcati čete tudi v Santi Quaranta.

Grška se bliža odločitvi.

Dunaj, 14. januarja. »Reichspostin« sofijski dopisnik poroča 12. iz Sofije: Po vesteh iz vladnih krogov se govori, da bo grška vlada ob otvoritvi zbornice, 24. januarja, proglasila oblegovalno stanje, da bo imela deželo bolj v redu. Sliši se, da Grška umika svoje čete iz ozemelj, katere drže Angleži in Francozi, vendar pa jih ne demobilizira.

Razporeženje na Grškem je vedno bolj za osrednji sil, vendar pa najbrže ne bo tako močno, da bi Grška aktivno nastopila na strani osrednjih sil.

Ententa zasede Kreto.

Berlin, 14. jan. »Telegraphen Union« javlja 7. iz Aten: Verjetno je, da bodo Angleži in Francozi zasedli neko pristanišče na Kreti. Grška vlada vendar upa, da ententa ne bo šla do skrajnosti.

Važna avdijenca.

Atene, 14. januarja. Bolgarskega poslanika Pasarova je kralj Konstantin sprejel v daljši avdijenci. Avdijenci pripisujejo tu posebno veliko važnost.

Nizozemska sodba o zasedbi Krfa.

Amsterdam, 14. januarja. (Kor. ur.) »News van den Dag« poroča o zasedbi Krfa po Francozih, da pestopa sporazum zdaj ravnokar, kakor tako grajana Nemčija. Nevtralnno pogodbo vpošteva toliko, kolikor kos raztrganega popirja, dasi vedno trdi, da se bori Anglija za svobodo in pravice malih narodov.

Rumunija.

Rumunsko žito za Angleško.

Bukarešt, 13. januarja. Uradno se razglša, da je neka angleška družba kupila 80.000 vagonov lanskega rumunskega žita po 3200 lejev za vagon. Pogodba se podpisane. Plača se takoj, toda žito ostane v Rumuniji, dokler ne odpró morskih ožin. Kaj je delala rumunska armada lanske leto.

Bukarešt, 14. januarja. (Kor. ur.) Kralj je ob novem letu izdal armadi dnevno povelje, v katerem ji izraža svojo živahno zahvalo za izpolnjevanje dolžnosti v lanskem letu. Dnevno povelje pravi še: »Lansko leto je zahtevalo od vas posebno napeto delo, ki je hotelo doseči popolno priravo

za vojno. Z vdanostjo, kakor jo poznam, ste se uklonili v splošnem interesu stavljenim zahtevam. Bila je vaša slava v preteklosti in bo vaš ponos v bodočnosti. Dežela in jaz sva ponosna na vas. Z ljubeznijo in zaupanjem gledamo na vas.

Turčija v vojski.

TURŠKO URADNO POROČILO.

Carigrad, 13. jan. (K. u.) Iz turškega glavnega stana:

Kavkaška bojna črta.

Južno od reke Arras med Tahirom in Vali Babo in severno od reke Arras med Kōtekom in prelazom Harman je napadel sovražnik ponoči od 11. na 12. januarja z znatno silo ljuto našo naprej potisnjeno postojanko. Njegov napad se je pa popolnoma izjalovil vsled našega protinapada. Sovražnik je zopet izgubil veliko mrtvih, dve strojnici, veliko orožja in nekaj ujetnikov. Vrgli smo ga v njegove stare postojanke. Mrtvih je več sovražnih častnikov. Zahodno od Golti in ozemlju Arak Gōdiji smo z lahko odbili dva sovražna ponočna napada.

Dardanelaska bojna črta.

Neka križarka, 9 torpedovk in en monitor je streljal pred morsko ožino z visokega morja od časa do časa na Takeburnu in na Seddil-Bahr. Nek monitor je brezuspešno streljal na Relid-el-Bahr, a neko naše letalo je metalo nanj bombe in ga prisililo, da se je moral zaviti v plamen umakniti.

Popoldne istega dne je napadlo po poročniku Bodike poveljevano bojno letalo neko peto sovražno letalo (vrste Farman) in ga je prisililo, da je padlo pri Sedil Bahr. Pilota smo našli mrtvega, opazovalca ranjenega. Po malih popravah se bo letalo uporabljalo.

Naša letala so dalje napadla neko letalo, ki je preletelo Saros. Zasedovali smo je in prisilili, da se je moralo izpustiti na Imbrosu na zemljo.

Angleži še vedno objavljajo uradna poročila, kakor da so se prostovoljno in v popolnem miru umaknili iz Anaforta in Arburnua.

Kakor se je dogladno dozda, ves plen seveda še ni obsežen, smo zaplenili 10 topov, 2000 pušk in bajonetov, 8750 granat, 4500 zabojev streliva, 13 metalcev bomb, 4500 bomb, 160 mun. voz, 61 malih voz, 67 tovornih in mostnih čolnov, 2250 šotorov, 1850 nosilnic, razne množine petrolja in bencina, odej, obleke, 21.000 zab. konzerv, 500 vreč žita, 12.500 lopat in ravnic, a plen je še trikrat večji, kakor ga je dozda dogladnana. Posode in stroji za čiščenje vode niso vsi. Sicer se nič ne poroča.

Vhod turških čet v Kermadzo.

Carigrad, 14. jan. (K. u.) »Agence Telegraphique Mili« poroča, da so turške vkorakale v Kermadzo (Perzija). Prebivalstvo jih je z navdušenjem sprejelo. Mesto je v zastavah. Iz okolice hité rodovi, da pozdravijo Turke.

Vojska z Rusi.

AVSTRIJSKO URADNO POROČILO.

Dunaj, 14. jan. Uradno se razglša: Sovražnik od včeraj zjutraj zopet poizkuša, da bi prodril našo besarabsko bojno črto pri Toporovcu in vzhodno od Raranča. Podvzel je pet velikih napadov, zadnji spada še v današnje jutranje ure. Vrniti se je pa vselej moral z najtežjimi izgubami. Odlično zaslugu na obrambi Rusov gre zopet odlično vodenemu premočnemu ognju našega topništva.

Odkar se je pričela bitka v vzhodni Galiciji in besarabski bojni črti, so privredili pri armadi generala barona pl. Pflanzer-Baltina in pri avstrijskih četah generala grofa Bothmerja nad 5100 ujetnikov, med njimi 30 častnikov in praporščakov.

Naše poizvedovalne čete so razkropile nekaj ruskih poljskih straž pri Karpilovki v Voliniji.

Namestnik načelnika generalnega štaba: pl. Höfer, fml.

RUSKO URADNO POROČILO.

Petrograd, 12. januarja. (Kor. ur.) Nek mali nemški oddelek je poizkušal na zahodni bojni črti med Olaiem in Weiszom, 6 km južnovzhodno od Olai, preiti na desni breg Misse, a so preprečile naše straže prehod s streljanjem. Ob silovitem poizvedovanju ob jezeru Hanger pred Čavko (kakih 40 km zahodno od Dvinska) in vzhodno od Plakanena (kakih 20 km južno od Rige) so trčili naši poizvedovalci na premočne sovražne sile. Uneli so se boji z bajoneti, ki so izpadli ugodno za nas. Ob železnici Poniewiezu so uničili naši poizvedovalci dve vrsti žičnih ograj in so z ročnimi granatami pregnali Nemce iz njih jarkov.

BOJI NA SEVERNOVZHODNEM BOJIŠČU.

Črnovice, 14. januarja. V Črnovicah so se nahajali pod vtisom najljutejšega streljanja od štirih zjutraj do opoldneva z bližnjega bojišča, kjer je imel sovražnik stra-

ne izgube, kar potrjujejo v Črnovice pripeklani ujetniki. V zračnem boju s tremi enokrilnimi ruskimi letali je zmagalo neko avstrijsko dvokrilno letalo. Neko sovražno letalo je bilo tako poškodovano, da se je moralo ob rumunski meji izpustiti na tla.

GENERALA RUSKEGA NASLEDNIKI.

Basel. Semkaj došla poročila iz Petrograda trdijo, da je sedaj na severozahodu začasni poveljnik mesto generala Ruskega general Smirnov. »Ruski Invalid« navaja kot poveljnika novih ruskih armad generale Litvinov, Plehve, Loedž in Rausch pl. Trautenberg. Zadnji poveljuje armadi pri Minsku, Litvinov pa pri Rovnu.

NIKOLAJ NIKOLAJEVIČ ZOPET VRHOVNI POVELJNIK.

»Münchener Abendzeitung« poroča čez Kodanj iz Petrograda, da vse kaže, da bo veliki knez Nikolaj Nikolajevič zopet imenovan za vrhovnega poveljnika. Povrnili se ne bo več na Kavkaz, ker ni samo edina vojaška avtoriteta v Rusiji, marveč tudi močne roke za izpeljavo notranjepolitičnih zadev.

PROTIPOLJSKE STRUJE NA RUSKEM.

Piotrkov, 13. januarja. »Dziennik Narodowy« posnema po reakcionarnem ruskem listu »Kijev« zanimiv sestavek o strujah, ki prevladujejo v ruski družbi glede poljskega vprašanja. »Kijev« smatra, da je Poljska za Rusijo izgubljena in izvaja: Poljska stvar bo brez dvoma na mirovnem kongresu tvorila vprašanje mednarodne politike. Zato se odpovejemo vprašanju etnografske Poljske kot naše notranje zadeve. Pripravljamo se samo na to, da se to vprašanje na mirovnem kongresu za nas ugodno reši. Svojo posebno pozornost moramo posvetiti koristim onih množičnih Rusov, ki so v bivšem kraljestvu Poljskem podedovali donacijske cerkve in druga imetja. Kar se tiče Poljakov v severozahodni Rusiji, je notranje ministrstvo ravnalo zelo modro, da je predlog poljskega kluba v zadevi ravnopravnosti Poljakov odstavilo z dnevnega reda. Zdi se, da se bo po vojni pokazala potreba, ne le da se obdrže dosedanje omejitve Poljakov, marveč da se uvedejo še nove. — Na kongresu desnice v Nižnem Novgorodu je izvajal delegat Orlov v svojem referatu, da so bili Poljaki od leta 1863. vedno izdajalci proti Rusiji. Rusija bo s Poljsko v nedolgem času doživela drugo Bolgarijo.

Vojska z Italijo.

AVSTRIJSKO URADNO POROČILO.

Dunaj, 14. jan. Uradno se razglša: Na jugovzhodni bojni črti se ni zgodilo nič važnega. Sovražnik je streljal na posamezne točke pri Naborjetu in pri Rablju. Delovanje sovražnih letalcev se je razširilo tudi na prostor pri Trstu. Neka na Piran vržena bomba ni povzročila nobene škode. Namestnik načelnika generalnega štaba: pl. Höfer, fml.

× × ×

Italijansko uradno poročilo.

Rim, 12. januarja. (Kor. ur.) Naše topništvo je v zgornjem Val Camonica porušilo 10. januarja neko sovražno bivališče in opirališče v odseku med vrhom Erca-vallo in Tonale. Z izgubami smo odbili v Val Lagarina zvečer istega dne po topničarstvu pripravljen napad na naše postojanke pri Castello Dante. Na ostali bojni črti do morja se je včeraj streljalo s topovi. Letalci so na obeh straneh živahno delovali. Neko lastno zračno brodogoj je preletelo kljub neugodnim zračnim razmeram in viharju Gavaolo severno od Tridenta, obstreljevalo je sovražno letališče in je vrglo, ko se je vračalo, nekaj bomb na kolodvora pri Tridentu in Roveretu in na nek tabor lop pri Volanu. Zvečer se je vrnilo nepoškodovano nazaj v naše črte. Sovražni letalci so metali bombe na nekatere kraje na planoti ob Soči, a škode niso povzročili.

Italija ustavi ofenzivo?

Lugano. V Rimu so zelo iznenadeni, ker so izjavile baje merodajne osebe, da mora zdaj Italija nasproti Avstriji ostati le v defenzivi. Te dni se pričakuje napoved vojnega vodstva, da se znatno izpremeni bojni načrt.

Italijanske izgube.

Geni, 14. jan. Izgube italijanske armade ob avstrijski fronti znašajo do 1. decembra 600.000 mož mrtvih, ranjenih in pogrešanih. To je tretjina cele vojske.

Posveti v Rimu.

Rim, 13. jan. (K. u.) Črnogorski princ Danilo in njegova žena sta se pripeljala v Rim. Nastanila sta se v Kvirinalu. Kraljica Helena, pozneje pa tudi kralj, ki je bil od zadnjega prinčevega bivanja v Rimu nevoljen nanj, dalje vojvoda Aosta, poveljnik armade ob Soči, so se s princem Danilom več časa razgovarjali. Kralj je zaslusal zunanjega ministra Sonnina, mornariškega ministra Corsija in veleposlanika Titttonija. Zunanji minister Sonnino je zaslusal srbskega poslanika, ki je baje podal važna obvestila svoje vlade.

Lugano, 13. jan. »Secolo« izvaja: Včeraj so rimski diplomatični krogi zelo živahno delovali. Ko se je vrnil Sonnino od kralja, je zaslusal srbskega poslanika Ristića. Vse gleda na Črnogoro, a rimsko-srbskim in črnogorskim krogom se že dva dni ni ničesar poročalo iz Črnogore, vsled česar položaj ni jasen. Čuje se, da je sklenil sporazum v preteklem decembru, da podpira Črnogoro s težkimi topovi in z živežem, a postopali so zopet neprevidno, vsled česar so potopili avstrijski podmorski čolni grški parnik »Tyra«, ki je vozil važen vojni material.

Lugano, 13. jan. Kralj je sprejel včeraj zjutraj ministre v Kvirinalu. Navzoči so bili vsi ministri. Kralj je po osmih mesecih prvič zopet podpisaval dekrete, nato se je posvetoval dolgo časa z ministri. Ko so se drugi že odstranili, se je še razgovarjal s Sonninom, Salandro in z vojnim ministrom. Sprejel je nato ruskega poslanika Giersa, ki ga je popoldne v vili Ada še enkrat zaslusal, takoj za njim pa francoskega in angleškega veleposlanika.

Italijansko vojno posojilo.

Lugano, 14. januarja. »Idea Nazionale« poroča iz Florence: »Boli nas, ko moramo reči, da pri večini florentinskih meščanov glede vojnega posojila vlada brezbriznost in sovražnost. Zelo znane osebnosti, katere so bile od visoke strani naprošene, naj za dober zgled podpišejo velike zneske, so to kratkoma odbile z besedami, da ne dajo niti enega centesima vladi, ki je poglata deželo v to vojno. Da, zgoditi se je celo moglo, da je odličen florentinski finančnik stavil, da novo posojilo ne bo doseglo niti pol milijarde. Ravnotako so proti posojilu nezaupljivi tudi drugi finančniki, in namesto, da bi ljudstvu dajali pogum za podpisovanje, pa mu to še odsvetujejo.«

Amerika dovolila odhod oboroženi laški ladji.

Washington, 14. jan. (Kor. ur.) Reuter: Državni oddelek je dovolil, da je smel odpotovati z dvema topovoma oboroženi laški parnik »Giuseppe Verdi«, ker se je zagotovilo, da se bosta topova rabila le za obrambo.

Boji na zahodu.

NEMŠKO URADNO POROČILO.

Berlin, 14. jan. Veliki glavni stan: Bojevanje se je omejilo glede na viharno in deževno vreme na posamezne boje topničarstva, z ročnimi granatami in z minami.

Berlin, 14. jan. Veliki glavni stan: Nobenih dogodkov posebne važnosti. Najvišje vojno vodstvo.

Francosko uradno poročilo.

Pariz, 12. januarja. Uradno poročilo ob 3. uri popoldne: Ponoči se ni nič posebnega zgodilo, razven da so naše baterije razkropile skupine sovražnih delavcev pri Malacourtu.

Ob 11. uri zvečer: Dve sovražni pomorski letali sta vrgli 8 bomb v Dünkirchen; napravili nista posebne škode. Severno od Aisne so naši topovi porušili sovražne utrdbe zahodno od Soupirja. V Champagni je naša artiljerija uspešno obstreljevala nemške strelske jarke severno od Maison de Chamagne in vzhodno od grčica pri Souainu. V Argonih so Nemci razstrelili mino pri točki 285 (Haute Chevauchés). Za nastalo veliko luknjo se je cel dan vršil ročni metez. Med Argoni in Mozo je sovražnik napadel z dušiljivimi plini. V Vozejih je naša artiljerija uničila dve nemški utrdbi.

Belgijsko poročilo.

12. januarja. S cele fronte se poroča o obojestranskem artiljerijskem delovanju, posebno severno od Steenstraate.

Zračni napad na Dünkirchen.

Pariz, (Kor. urad.) Dva sovražna povodna letala sta vrgla osem bomb na Dünkirchen.

Grey pred padcem?

Rotterdam. Greyevu stališče je omajano. Angleška javnost je pobita. Listi očitajo vladi usodne napake in žele, naj vlada ne vodi dalje krmila. Greya dolže, da je vsega kriv. Vodilni politiki so izjavili v zadnji seji poslaniške zbornice, da ne odnehajo, dokler se Grey ne pokori za svoje napake s svojim odstopom.

Angleški rudarji nastopijo najostreje proti brambni dolžnosti.

London, 14. januarja. (Kor. ur.) »Daily Telegraph« poroča: Pri glasovanju prirejenem po rudarski zvezi je glasovalo 720.000 proti, 40.000 rudarjev pa za brambno dolžnost. Izvršilni odbor je zato sklenil, da predloži danes narodni konferenci rudarjev najostrejši odpor proti vsaki obliki državne sile.

Deschanelov govor.

Pariz, 14. januarja. (Kor. ur.) Novoizvoljeni predsednik senata Deschanel je rekel med drugim: »Francoski vojak čuti v sebi zmoglost za zmago. Dolgotrajna vojna spravlja sovražnika v nevoljo, daje pa Angleški in Rusiji časa, da skliče nove ar-

made in z tesnim gospodarskim sporazumom Nemčijo odrezeta od velikega dela svetovnih trgov.« Nato je naštel dozdevne nemške grozovitosti na suhem in na morju in je končal: »Naš vojak ve ravnotako dobro kakor naši zavezniki, da bi bil mir, kakor je o njem pred kratkim govoril nemški kancler, le signal za novo brezkončno vojno, v kateri bi naši potomci morali ravnotako krvaveti.« Deschanel je ponovil Napoleonove besede, da bo ideja premagala meč. Zagotavljal je: »Sila ravno tako mine kakor materija, toda nesmrtna sta pravičnost in francoski genij.«

Angliji manjkajo vojaki.

Longon, 14. januarja. (Kor. ur.) V seji spodnje zbornice je izjavil 12. t. m. državni podtajnik Tenant, da odpade pri peholi vsak mesec 15% mož. V razpravi o brambni dolžnosti je izjavil minister Henderson, da je obveščen po lordu Kitchenerju in po generalnem štabu, da ne potrebujejo takoj le priglasenih neozženjenih in oženjenih mož, marveč vseh 650.000, ki se še niso dozda priglasili. Celotno potem bi manjkalo vojakov, ki jih morajo še dobiti.

Napad na Anglijo v ameriškem kongresu.

Washington, 14. januarja. (Kor. urad.) Reuter: Neki član kongresa je izjavil v reprezentančni zbornici, ameriške pravice na morju krati Anglija bolj kakor Nemčija in njeni zavezniki.

Bombni napad na japonskega ministrskega predsednika.

Tokio. (K. u.) Reuter: Nekdo je vrgel dve bombi na avtomobil, s katerim se je vozil ministrski predsednik Okuma, ki ni bil poškodovan.

Razna poročila.

Civilni guverner za Srbijo.

Dunaj, 13. januarja. Cesar je imenoval sekcijskega načelnika v skupnem finančnem svetu, tajnega svetnika pl. Thalloczy civilnim guvernerjem v od c. in kr. čet zasedenem ozemlju Srbije.

Papež in mirovna konferenca.

Lugano, 14. januarja. »Corriere della sera« prinaša iz Vatikana oficijozen članek, da dokaže, da se papež želi udeležiti mirovne konference le iz splošnih razlogov, ne pa da bi skušal s kršitvijo časti Italije doseči internacionalizacijo rimskega vprašanja.

Nov minister za Hrvatsko.

Budimpešta, 14. januarja. V krogih hrvatskih poslancev se govori, da dobi portfelj hrvatskega ministra, katerega radi interniranja grofa Pejacevicha v Franciji, začasno upravlja grof Tisza, sedanji ban baron Skerlec. Za bana bo imenovan najbrže poslanec in veliki župan Emerih pl. Hudegethy.

Liebknecht — izključen iz nemške socialistične stranke.

Berlin, 14. januarja. »Lokalanzeiger« poroča iz Stuttgarta, da je nemška državnozborna socialnodemokratska stranka s 60 proti 25 glasovom sprejela izjavo, da je posl. Liebknecht vsled neprestanih velikih pregreškov proti dolžnostim strankinega člana izgubil pravice, katere daje članstvo pri stranki.

General Parmann umrl.

Dunaj, 14. jan. (K. u.) Listi poročajo, da je predvčeršnjim umrl bivši namestnik vrhovnega poveljnika c. kr. deželne brambepokojeni general pehote Oskar Parmann.

Roosevelt odpotuje v Indijo.

London, 14. januarja. (Kor. ur.) »Daily Telegraph« poroča iz Newyorka: Roosevelt odpotuje v Indijo. Izjavil je, da ne namerava kandidirati za predsedniško mesto, njegovi agenti zelo občujejo z volilnimi odbori. Vedno bolj se utrjuje prepričanje, da nastopi Roosevelt pri volitvah proti Wilsonu in da ga ne bo kandidirala le njegova stranka marveč tudi republikanci.

Vojni ujetniki, papež in švica.

Zeneva, 14. januarja. Predsednik mednarodnega »Rdečega križa«, Ador se je danes vrnil iz Rima. Čeravno je papež vedel, da je Ador eden najbolj gorečih ženevskih kalvinistov, vendar ga je prisrčno sprejel. Ador je rekel, da je njegovo poslanstvo popolnoma uspelo. Sklenilo se je: 1. mednarodni osrednji odbor »Rdečega križa« in papež bodo skupno sodelovala, da se poštna pošiljstva iz Zeneve in ostale švice na francoske ujetnike na Nemškem ne bodo več ustavljale. 2. da se Francozom v zasedenih krajih dovoli dopisovanje s svojci na bojišču ali v nemškem ujetništvu. 3. da se v Nemčiji ujetim vojakom, če so ranjeni ali bolni dovoli zdravljenje v švici.

Velikanska povodenj na Nizozemskem.

Maasluis, 14. januarja. (Kor. ur.) Poplavljeni so Maasluis, Rotterdam in Dortrecht.

Požar v lizbonskem vojaškem skladišču. Lizbona, 14. januarja. (Kor. urad.) V skladišču vojaške obleke je izbruhnil požar, povzročen po zločinski roki. Poleg škode na blagu so zgorlele tri osebe, ranjencev je veliko. Sodijo, da leži še veliko mrličev pod razvalinami.

Dnevne novice.

+ **Leonova družba.** Književni dar za leto 1915. je bil ta teden razposlan. S tem je delovanje Leonove družbe za leto 1915. zaključeno. Vojska je družbi vzela več odbornikov, sotrudnikov in poverjenikov ter zrahljala zveze s člani. Odbor je imel 7 sej. Posvetoval se je zlasti o književnem programu; ukrenil je vse potrebno, da je mogla Leonova družba kljub velikim oviram nadaljevati svoje delo. »Čas« je redno izhajal ter je bil po splošnem priznanju zares zanimiv in aktualen. Književni dar za leto 1915. (»Čas«, »Malenkosti« in »Slovenski župani v preteklosti«) bo gotovo zadovoljil vse člane ter privabil še novih. Članov je okoli 1350. Za leto 1916. bodo člani razen »Časa« prejeli še tri knjige, eno leposlovno, eno poljudnoznanstveno in en zvezek spisov P. Stanislava Škrabca.

+ **Vojskovodja Borojevič — častni občan obmejnih slovenskih občin.** Občina Sv. Križ nad Mariborom je imenovala poveljnika naše armade ob Soči, generala Sv. Borojeviča pl. Bojna svojim častnim občanom.

+ **Odlikovanja.** Najvišje pohvalno priznanje so dobili: poročnik 97. pp. Miroslav Lampel in Franc Staner in črnojni nadporočnik Valentin Levičnik pri voj. poveljstvu v Mostarju. Srebrno hrabrostno svetinjo 1. vrste so dobili: praporščaka Vrečko Anton in Kubik Franc Emil, nadlovce Svepeš Ivan in patroljni vodja Simonit Jakob, vsi štirje pri 20. lov. bat. Srebrno hrabrostno svetinjo 2. vrste so dobili: poročnik Mihelič Ivan, kadet Juras Božidar, nadlovce Bolog Andrej, četovodja Zornik Alojzij, podlovce Čepek Ivan, patroljni vodji Mößler Peter in Pertič Ivan, lovci Reiter Franc, Kuhweidner Franc in Lenac Franc, vsi pri 20. lov. bat.

— **Nevarno je obolel mariborski okr. glavar pl. Weiss.**

— **Duhovniška vest.** Č. g. Ivan Krušič, kaplan v Solčavi, je imenovan za vojnega kurata v rezervi.

— **Osebra vest.** Profesor na moriborski c. kr. gimnaziji dr. Ivan Arnejc, pridejen v službovanje c. kr. naučnemu ministrstvu, je bil s 1. januarjem pomaknjen v VIII. činovni razred.

— **Desetletnica »Hrvatskega Dnevnika«.** Koncem leta 1915 je končalo to glasilo bosensko-hercegovskih Hrvatov svoje prvo desetletje. Uredništvo posvečuje temu dogodku uvodni članek, v katerem se spominja vseh težav, ki stoje na poti, da proslave to desetletnico. Glavno je pomanjkanje papirja in nemogoče je v teh časih vse napisati, pravi člankar. Nadškof vrhbosenski dr. Josip Stadler pa je ob priliki desetletnice poslal uredništvu lastnoročno pismo, v katerem izraža priznanje in zahvalo za najodločnejši nastop lista tekom desetih let za hrvatsko državno pravo in združitev vseh Hrvatov.

+ **Mesto venca na grob t. državnega poslanca Fran Povšeta** je poslalo županstvo v Dol. Logatcu za sirote padlih vojakov znesek 25 K.

— **Volitve v volilnem okraju Nova Gradiška.** V volilnem okraju Nova Gradiška je bil izvoljen poslanec pravaški kandidat kanonik dr. Josip Pazman. Naknadno se poroča, da je dobil 1182 glasov.

— **Nedeljski počitek v trgovinah.** Kakor razglasa deželna vlada, je odslej dopuščen ob nedeljah obrat vseh trgovinskih obrti samo od 8. do 11. ure dopoldne.

— **Umrla je danes jutraj v školji Loki** po daljši bolezni gospa Marija Hafner roj. Juvan, soproga g. Ant. Hafnerja, posestnika in mesarja, v starosti 41 let. Pogreb se vrši jutri, v nedeljo, popoldne ob 4. uri. Naj počiva v miru!

+ **Nadporočnik Matich-Keglevich umrl.** Nastavljenec paroplovne družbe »Adria«, bivši nadporočnik Matich-Keglevich, sorodnik po zedevi princeze Lujze Koburške znanega Geza pl. Matichicha je umrl vsled mrtvouda v Zagrebu.

— **Vporabo plina v Celju** so znižali za polovico tiste množine, ki se je porabila lani v istem mesecu.

— **Poročil se je v Celju 6. t. m. c. in kr. štabni narednik Franc Urh** z gđco Marijo Cvetkovič.

— **Stotnik Milan Matić izreka o priliki** svoje premostitve kot ranjenec iz tukajšnje rezervne bolnišnice v državni obrtni šoli v bolnišnico na Dunaju, parlamentarna palača, vsem svojim spoštovanim dobrotnikom, prijateljem in znancem za preobilo dokazne ljubeznive pozornosti, izkazane mu v toliki meri začasa njegovega bivanja v Ljubljani, trajno najgloblje občuteno zahvalo in presrčen poslovilni pozdrav.

— **Dolenja vas pri Ribnici.** Za naše vojake je tukajšnja mladeniška Marijina družba dne 6. in 9. t. m. priredila v novi društveni dvorani lepo uspelo prireditve. Pro-

slava 67letnega vladanja s primernim nagovorom in živo sliko, deklamacijo »Soči« in živo sliko »Setev«, ki v štirih dejanjih v razumljivem tonu obravnava sedanjí čas, ki ga živijo naši sinovi na fronti in naši očetje doma. Lepa snov kot tudi uprizoritev privablja vedno več udeležencev tudi iz sosesčine.

— **Za odkup od novoletnih voščil** je poslal trgovec g. Ant. Werbole v Medijlzlakah znesek 100 K, in sicer polovico za oslepele vojake, polovico pa za sirote padlih vojakov.

— **Samoumor v Judenburgu.** Iz Judenburga se nam poroča: Dne 12. t. mes. se je tu ustrelil vojak Fran Brezau, trgovec z usnjem v Litiji. Dva strela iz revolverja je oddal v zrak, tretjega si je nastavil na sence ter si prestrelil možgane. Mož je bil mirnega značaja ter spoštovan doma in pri vojakihi. Kaj ga je gnalo v smrt, se ne ve.

— **Goska, kakršnih je malo.** V Dolnji Lendavi med ogrskimi Slovenci je kupila na trgu gospa gosko za 16 K. Ko jo je doma razpravila, je našla v goskinem želodcu 20-kronski zlat.

— **Snežni plaz je podsul na italijanskem bojišču** Janeza Klobučar iz št. Jošta štev. 14, župnija Stopiče. Bilo je na sveti dan ob 10. uri zvečer, ko se silni plaz udere in spodnese 13 mož. Dva sta bila takoj mrtva, drugih enajst na sv. štefana dan popoldne ob treh še žive izkopal.

— **V stalni pokoj je stopila učiteljica** g. Nina Ivančič v Ljutomeru.

— **V Dragi, fara Sora, je umrl dne 15. januarja,** edini sin Antona Svoljšaka, Francišek Svoljšak. Od početka mobilizacije je bolehal in bil zato oproščen vojne službe. Bil je izvrsten mladenič, blag in je z njim izgubila fara enega svojih najboljših sinov. Počivaj v miru! Pogreb bo v ponedeljek ob 9. uri iz Drage na sorsko pokopališče.

— **Smrt za domovino.** Na italijanskem bojišču je padel Anton Prelesnik iz Zdeske vasi, sin Jak. Prelesnika, posestnika, župana, cestnega načelnika itd. Kakor je bil zvest služabnik cesarjev, tako zvest je bil tudi Marijini družbi, Orlom in požarni bramb. Vs objokujejo njegovo prerano smrt. Bog tolaži očetel — Kot žrtev za domovino je padel na italijanskem bojišču v 23letni dobi Andrej Kozelj, sin gostilničarke in posestnice v Olševku nad Kranjem. Bil je na bojišču od začetka vojske, bojeval se je v Karpatih, ob Dnjestrju in sedaj nekaj mesecev proti Italijanom. Po njem žalujejo ljubeča mati, bratje in sestre, prijatelji in znanci. — Umrl je 10. t. m. v Rottenmannu v bolnišnici v 19letni starosti g. Franc Sušnik, učitelj, enoletni prostovoljec. Blag mu spomin.

— **Podružnica c. kr. priv. avstrijskega kreditnega zavoda za trgovino in obrt v Ljubljani nam naznanja:** Novoustanovljena podružnica v Lublinu (Rusko-Poljsko) začne poslovati dne 15. t. m.

— **Poštna vest.** S 14. prosincem 1916 se zopet začne poštno-nakaznični promet med Avstrijo in Bolgarijo pod enakimi pogoji kakor veljajo za poštno-nakaznični promet s Turčijo (poštni in brz. odredbenik št. 144/1915).

— **Pomanjkanje krmil.** Korespondenčni urad poroča: Ker primanjkuje raznih krmil, bo letos tem večjega pomena krmiljenje s surovim sladkorjem. Centrala za krmila poziva živinorejce, da napovedo, koliko surovega sladkorja bodo potrebovali za celo kampanjo. Potrebo je treba naznaniti najkasneje do 1. februarja, in sicer pri enem izmed priglasilnih uradov.

— **Ustavljeno je prevzemanje zavitkov** za sledeče urade bojne pošte: 16, 34, 45, 46, 49, 95, 170, 190, 211, 233, 308, 317.

— **Iz ruskega ujetništva** se je oglasil Miroslav Osana, bivši sedmošolec na II. državni gimnaziji in enol. prost. Ujet je bil 11. novembra ter ob enem tudi ranjen v desno roko. — Iz ruskega ujetništva se je oglasil Josip Dermota, doma iz Ljubljane, kateri je služil pri 27. dom. p.

— **Radeckijev veteran umrl.** Na Zgor. Lipnici h. št. 19, občina Lancovo, je umrl občešpoštovani Jakob Koselj, Radeckega veteran, v starosti 83 let. Udeležil se je več bitk na Laškem in si prislužil vojno, papeževo in dve hrabrostni svetinji.

— **Cepivo proti marogastemu legarju** je iznašel newyorški zdravnik dr. Harry Plotz, ki se nahaja zdaj na Dunaju. Cepivo se je, kakor izvajajo strokovnjaki, zelo dobro poneslo.

— **Odkritje groba bolgarskega kralja** Šišmana. Iz Sofije se poroča: V vasi Negoričan pri Kumanovu so našli v l. 1320. sezidani cerkvi grob bolgarskega carja Mihaela Šišmana.

Ljubljanske novice.

lj V šentjakobskem prosvetnem društvu se vrši v nedeljo dne 16. t. m. ob 6. uri zvečer redno društveno predavanje. Predavanje bo eno najbolj zanimivih kar smo jih dosedaj imeli, zato se vabijo vsi člani

in članice in prijatelji društva, da se tega poučnega predavanja v najobilnejšem številu udeležijo.

lj **Šentjakobsko prosvetno društvo** je dalo vese čisti dobiček božičnega večera — 50 K, za udove in sirote v vojni padlih junakov iz šentjakobske župnije. Denar se je izročil preč. g. župniku, da ga razdeli med najpotrebnejše.

— **Cenejši kruh.** Vlada je izposlovala pri notranjem ministrstvu, da se prodaja v Ljubljani in v okolici bel kruh po 80 vin. kilogram.

lj **Umrli so v Ljubljani:** Fran Žetko, delavec, 55 let. — Simon Lukeniuk, pešec. — Lajoš Orban, rezervni praporčak. — Marjeta Božič, bivša dijaška gospodinja, 62 let.

lj **Dolžnost naznanila.** Dne 15. t. m. je rok dolžnosti naznanila za ovčjo volno. To naznanilo je poslato naravnost komisiji za prevzemanje ovčje volne pri c. kr. trgovskemu ministrstvu na Dunaju. Tozadevne tiskovine se dobe (za Ljubljano) pri obrtnem oddelku mestnega magistrata, na kar se trgovci in obrtniki opozarjajo.

lj **Obrtniki, kupovalci starega železa** in dr. se opozarjajo na ministrsko naredbo z dne 5. januarja 1916 št. 9, drž. zak., glasom katere je naznanjevali komisiji za staro železo na Dunaju zaloge starega železa. Tiskovine je dobiti tudi pri tej komisiji.

lj **»Glasbena Matica«.** Gospod J. Rijavec je lažno obolel, zato se koncert na korist goriškim beguncem ne vrši 16. t. m., ampak v soboto, 22. januarja t. l. Vstopnice veljajo tudi za ta dan.

lj **V krog stalnih dobrotnikov** mestnih revežev ter vdov in sirot v vojni padlih Ljubljančanov je vstopil g. Josip Zidar, trgovec in posestnik v Ljubljani s tem, da daruje v dobrodelne namene vse pristojbine, ki jih prejme za nastanitev vojaštva v svoji hiši št. 31 na Dunajski cesti. Tako je g. J. Zidar zopet daroval 53 K 83 v vdovam in sirotam v vojni padlih Ljubljančanov in 53 K 83 v za aprovizacijo mestnih revežev.

lj **Popis psov.** Vsled razpisa c. kr. deželne vlade je odredil mestni magistrat ljubljanski splošen popis psov, ki bivajo v okolici mestne občine. Tozadevne tiskovine se dobivajo brezplačno v mestnem popisovalnem uradu, kamor jih je vestno in natanko izpolnjene vrniti najkasneje do konca tega meseca. Za vsakega psa je izpolniti posebno polo. Kdor bi se tej dolžnosti odtegnil ali se ji odzval prepozno, bo v smislu § 70. občinskega reda kaznovan z globo do 200 kron, oziroma z zaporom do 20 dni.

lj **Otroci naj ne skačejo na tramvajske vozove med vožnjo.** V Eggenbergu pri Gradcu so skakali za šalo otroci na tramvajske vozove, ki so vozili mimo, devetletni Emil Tschermel je pa pri tej zabavi tako nesrečno padel, da mu je kolo voza zdrobilo obe nogi. — Tudi v Ljubljani naj se pazi, da se ne zgodi taka nesreča, ker se šolarji radi nekaj časa »slepo« vozijo s tramvajem. Šola in starši naj store svojo dolžnost, da ne bo kakšne nesreče.

Lovska poveljstva.

Avstrijska uradna poročila poročajo z ruskega bojišča, da čezdalje bolj pogosto nastopajo takomenovana lovška poveljstva, prostovoljske čete in poizvedovalni oddelki. Lovska poveljstva so neka posebnost ruske vojske. Ti oddelki sestojijo iz izbranih mož različnih polkov, ki se urijo pri posameznih polkih. Ime imajo od tega, ker se je mislilo, da je lov na divjačino najboljši način vojaške izobrazbe. Slaba stran te uredbe je, da s tem izgube posamezni polki najsposobnejše in najbolj predrzne može, kar brezdvomno škoduje posameznim polkom.

Prostovoljske čete se sestavljajo v Kurlandiji in sicer iz Letov. Istočasno se poroča iz Volinje, da so se tudi tam prikazali četaši. Ker poznajo te čete zelo dobro tamošnje ozemlje, so včasih njihovi obiski zelo neprijetni. Nepričakovano napadejo etapno črto, kar jim je tem lažje, ker so v zvezi s tamošnjim prebivalstvom ter morejo računati na njihovo podporo. Veliki pragozdi in močvirja so najpripravnije ozemlje za podobna podjetja. Na takih krajih se morejo nepričakovano pokazati in zopet izginiti.

Tudi pošiljanje močnih poizvedovalnih oddelkov je že tradicionalno v ruski vojski, česar se drži rusko vojno vodstvo kljub slabim izkušnjam. Ako jih sovražnik prisili na boj, nimajo navadno moči, da se mu uspešno uprejo ter vsled tega pretrpe velike izgube, ne da bi dosegli svojega namena.

Tovariša v življenju in smrti.

Maksim Cerar, dijak II. letnika slovenske trgovske šole v Ljubljani, doma iz Žej, občina Brezovica pri Dobu, je bil dne 15. marca leta 1915. poklican v vojaško službo in dodeljen pešpolku. Po šesttedenskem vezbanju je odšel na gališko bojišče in dne 15. junija ga je pri Senjavi med bajonetnim

naskokom zadela sovražna krogla v nogo. Prišel je v bolnišnico v Opavi in potem v Freudenthalu. Rana se je pa le slabšala in že zelo opešanemu so nogo odrezali dne 13. decembra. Previden s sv. zakramenti je vse bolečine vdano prenašal kakor pravi mučenik. Operacija ni mogla rešiti mladega življenja, in dne 3. januarja je blagi mladenič doprinesel končno žrtev svoji zemski domovini in se preselil v večno domovino. Zadnjo dopisnico je poslal svojim staršem dne 31. decembra 1915, dne 3. januarja 1916 so pa dobili brzojavno vest o njegovi smrti. In čudno: ravno ta dan je zvonilo tudi njegovemu dobremu in blagemu prijatelju in sošolcu od mladih nog, Jakobu Jerebu, doma iz Krtine, fara Dob. Skupaj sta študirala tudi v Ljubljani in skupaj stanovala. Oba sta bila en dan poklicana k vojakom, le da je bil Jereb pri drugem polku. Dasi je bil Cerar toliko prej ranjen, sta umrla blizu drug za drugim — Jereb je padel na italijanskem bojišču —, tako da je zvonilo obema en isti dan; ko je zvonilo Jerebu, je prišla brzojavka o Cerarjevi smrti. Vsi, ki so pokojna mladeniča poznali, jima ohranijo blag spomin!

16.000 kilometrov strelskih jarkov.

Zavezniki, tako pišejo »Münch. N. N.«, ki nas hočejo »sledeti spomlad« pregnati iz Francije in Belgije, so se med tem zakopali v zemljo kakor krti, da se ne zgodi ravno kaj nasprotnega. Da moreno razumeti velikanski obseg njihovega razmeljskega dela, prinašamo sledeči odlomek iz poročila nekega zastopnika angleških časnikaarjev pri francoski armadi: »V odseku francoskih črt, ki sem jih ravnokar obiskal, se nahajajo na bojni črti, dolgi 16 kilometrov strelski jarki, katerih dolžina znaša 374 km, in da se še bolj zavaruje, kopljejo še nadaljnje jarke v skupni dolžini 73 km. Ne daleč od tu ima neka divizija 400 km strelskih jarkov, med tem ko ima neki armadni zbor 720 kilometrov. Z ozirom na te številke je gotovo prenizko, ako cenimo, da pride na vsako miljo bojne črte 32 km strelskih jarkov, tako da morajo angleško-francoske armade od Basla pa do Severnega morja varovati in vzdrževati najmanj 16.000 km strelskih jarkov.

: Naro aite „Slovenca.“ :

Primorske novice.

V spomin poslanca Povšeta. Iz Šempasa se nam piše: Tudi Goričani imamo v najboljšem spominu pokojnega državnega in deželnega poslanca, komerčnega svetnika Srana Povšeta. V Gorici je začel javno delovanje za blagor slovenskega poljedelca. Kot profesor in ravnatelj deželne slovenske kmetijske šole in kot vnet strokovni predavatelj po deželi si je v hipu pridobil zaupanje in hvaležnost slovenskega kmeta. Že v Gorici je posegal tudi v politično življenje naroda. Njegov spomin nam ostane nepozaben. — Bl. Grča.

— **Iz Gorice.** Mo h o r j e v e knjige pridejo, po mnogih težavah, te dni v Gorico. Cenjeni udi, ki še bivajo tukaj, naj se zglasijo od nedelje naprej pri poverjeniku. Vsi drugi pa, ki se niso še obrnili naravnost na Družbo sv. Mohorja v Celovcu, naj pošljejo svoj natančen naslov semkaj, nakar se jim takoj pošlje knjige s pošto. So izredno lepe in nas bodo letos posebno zanimali. Revce bodo tukaj na fronti v smrtni nevarnosti, prosimo, rešite jih kmalu. — Tudi bodočnost je naša, zanjo nam jamčijo nepremagljivi junaki ob jezni Soči. Brez pomisleka se bomo naročili za prihodnje leto. — Vse slovenske časnike vljudno prosimo, da ponatisnejo te vrstice. P. n. vsem zavednim goriškim Slovcem in Slovencem po širni domovini iskrene pozdrave! — Josip Čigon, avstrijska Gorica, Cevceva št. 1.

Nov odvetnik v Trstu. V listo odvetnikov tržaške odvetniške zbornice je vpisan odvetnik Mihael Obuljen s sedežem v Trstu.

Tržaški dnevnik »Il Popolo« bo pričel v kratkem izhajati v večji obliki. List je vsled svoje stroge objektivnosti vedno bolj priljubljen in zavzema že danes odlično mesto na tržaškem žurnalističnem polju.

Značilno! Odkar je tržaški dnevnik »Cittadino« pričel gonjo proti laško-irendistični kamorji, je izgubil okroglo tisoč naročnikov. Kaj to pomeni?!

Nagla smrt. V Solkanu je umrla vsled granate gospodinja Grbec. Bila je blaga žena. Bog ji daj večni mir!

Srčna kap je zadela v Trstu 60letnega prodajalca zelenjave Felice Nemenja v njegovi prodajalni ulica del Farneto 34. Bil je takoj mrtev.

Iz bede v smrt. 37letna Angela Klus v Trstu, stanujoča na Kolenji — Nova cesta št. 34, mati petero nepreskrbljenih otrok, je bila vsled vpoklica soproga k vo

jakom prisiljena, hoditi na delo po zasebnih hišah kot strežnica. Tako je 13. t. m. delala v hiši Fabio Severo št. 46. Med vmičanjem posode se je vsled slabosti zgrudila na tla. Na lice mesta poklicani zdravniki rešilne postaje jo je z ambulančnim vozom prepeljal na postajo, hoteč ji tam ponuditi obširnejšo pomoč. Revica pa je med tem že izdihnila. Položili so jo začasno v lastno kapelico, odkoder jo prepeljejo v mrtvašnico k sv. Justu. Zadelja jo je srčna kap.

Nagla smrt. 62letni trgovec z zelenjavo v Trstu, Feliks Namenc, je dne 13. t. mes. v svojem stanovanju nenadoma umrl, zadet od srčne kapi. Na lice mesta došli zdravnik je zamogel konstatirati le še smrt.

Aprovizacijska komisija v Trstu je razglasila nove stalne cene za morske ribe. Cenik je interesantom na razpolago v tržaških ribarnicah. Mimogrede omenjamo, da so cene poskočile; temu vzrok je pomanjkanje ribičev in omejitve ribarenja vsled položite min, kar odgovarja brez dvuga vojaški prekalavci.

Tramvaj iz Trsta na Opčine bo pričel voziti še v teku meseca februarja t. l. Družba čaka le še na tozadevne žice, katere ima napeljati. Za potovanje na Opčine bo potreben vojaški prehodni list. Cene ostanejo po starem. S tem bo prebivalstvu prihranjenih mnogo stroškov in potov.

Umrli so v Trstu: Bassi Ana, 75 let; Battaglierini Dino, 13 mesecev; Schifflin Filomena, 66 let; Ticina Marija, 65 let. — V mestni bolnišnici: Bai Franc, 63 let; Košuta Kristijan, 57 let; Krajca Alojzija, 59 l.; Barović Andrej, 1 leto. — V magdalenski bolnišnici: Weibel Marija, 38 let.

Zvišane cene olju v Trstu. Tržaška aprovizacijska komisija je z novim letom zvišala ceno olju od 4 K na 5 K 84 vin. liter. Do konca leta t. j. v 4. mesecih je spečala 36 vagonov olja. Kakor znano, so v Trstu uvedene za olje izkaznice.

Tržaška aprovizacijska komisija, ki preskrbuje z živili Trst, Istro in Goriško, je imela od začetka svojega delovanja t. j. od avgusta 1915, do 31. decembra 115 milijonov kron prometa. Izvršilni odbor, ki ga je imenoval namestnik, deluje popolnoma brezplačno, tudi trgovski ravnatelji. K posvetovanju se shaja vsak dan v namestništvu palači. O svojem delu poroča namestniku, ki mu gre ob raznih prometnih in drugih težavah z vso vnašo na roko. Tržaška aprovizacijska komisija je najboljše organizirana v celi Avstriji.

Razne nov. ce.

Povišanje pasjega davka v Pragi. Prakiški mestni svet je sklenil, da poviša za leto 1916. pasji davek, in sicer za vse pse za zabavo na 20 K in za pse čuvaje pa na 10 K. V notranjem mestu se mora plačati davek tudi za pse čuvaje 20 K.

Mlad glasbeni talent. Štajerski listi slave šestletnega Walterja Leschetitzky, sina in učenca koncertistinj Teresine Giraldi-Leschetitzky, profesorice violine na konservatoriju Tartini v Trstu. Walter Leschetitzky nastopa kot violinist ter vzbuja splošno občudovanje.

Parizanka vredna tri kamele. V neki pariški bolnici se je med ranjenim črnim vojakom iz Afrike in med Parizanko, ki je razdeljevala darove, razvil sledeči pogovor: »Ti biti lepa mala deklica.« »Jaz nisem deklica. Sem omožena, imam tri otroke.« »To nič ne škodi. Ti biti zelo lepa. Ti biti vredna tri kamele.« Parizanka se je čutila vsled te primere zelo užaljeno, zato ji je sestra strežnica stvar pojasnila: »Naši Afričani vsako stvar cenijo po kamelah. Vi ste lahko zelo ponosni, kajti o meni in mojih tovarišicah je rekel Afričan, da smo vredne samo eno kamelo.«

Odklonjeni davek na mačke. Gubenski magistrat je, da se povišajo mestni dohodki, predložil občinskemu svetu načrt za uvedbo davka na domače mačke. Pri razpravi se je od nasprotne strani zastopalo stališče, da bi se marsikje, ker ne bi bilo mačk, razpasle miši in podgane v škodo meščanov. S tremi glasovi večine je bil davek na mačke odklonjen.

Otroci izdajatelji časopisa. V neki vasi na Nemškem je prišel učitelj na lepo misel. Dal je od svojih učencev izgotoviti neko vrsto časopisa, to se pravi, otroci so morali tedensko poročilo o vseh dogodkih v vasi tolikokrat prepisati, kolikor mož je iz te vasi odšlo na bojišče. Poroča se o vsem in vsakem. Svoji napišejo k temu še pozdrav in časopis se odpošlje. Tako izvedo vsi enako, kar bi radi vedeli. To se razume, da ga vsi sprejemajo s hvaležnostjo in priznanjem. V mnogih vaseh Thüringa posnemajo ta zgled.

Zakon o zdržnosti v Coloradu. »Daily News« poroča iz Newyorka: Zakon o zdržnosti, ki je stopil pred kratkim v veljavo in ki je mesto napravil »suh«, ima velike posledice: Enajst pivovaren, v katerih je bilo nad tisoč mož zaposlenih, in 600 gostilen so morali takoj zapreti. Vsega skupaj je primoranih okoli 40.000 oseb, da si poiščejo drug poklic. Velikanske zaloge so se prodale za nizko ceno. Na tiso-

če meščanov si je na ta način nakupilo vse potrebno in se preskrbelo za celo leto.

Ureditev poselskega vprašanja v Budimpešti. Iz Budimpešte se poroča: Mesto Budimpešta gre za tem, da uredi poselsko vprašanje in da se dožene različne nepravilike, ki so nastale vsled vojne. Policija je oskrbela poselske knjižice s fotografijami. V zadnjem času se je pogostokrat dogodilo, da so bile ukradene poselske knjižice in so tako s tujimi knjižicami preskrbljeni lopovi izvrševali različne tatvine.

Islandija, ki je drugače le star otok bajk, doživlja sedaj lepe čase, kakršnih Islandci še niso imeli, niti so kdaj kaj takega slutili. V nekem danskem listu poroča neki ugleden Islandec o tem sledeče: »Naša dežela je edina na svetu, katere ne izda ničesar za vojsko in mornarico in vojska se pri nas le v toliko pozna, ker prodajamo meso in ribe za dvakrat višjo ceno kakor poprej. Povprečni izvoz Islandije iz naša na leto okoli 17 milijonov mark, v tem letu pa se ceni na 55 milijonov mark. Polenovke, katero izvažamo v Italijo in Španijo, se sedaj dvakrat več izvozi, kakor pa poprej. Islandske slanine pošiljamo pa na Švedsko in v Rusijo. Nemčija ni nikoli pripadala k največjim odjemalcem islandskih izdelkov. Vsi stanovi zaslužijo sedaj enakomerno več. Poljedelec zasluži posebno dobro pri volni, katere cena je trikrat višja kakor pa v navadnih časih. Kmetje izboljšujejo svoje domove, plačujejo svoje dolgove in vlagajo denar v hranilnice. Splošna posledica na Islandiji je, da je splošna podjetnost zelo živahna. Sedaj se misli na izrabo naravnih vodnih sil na otoku; neko elektrarno so že dogradili in v nedolgem času, upajo Islandčani, bodo preskrbljeni s ceneno električno silo.

V vojaško službovanje zopet vpoklicana družabnika trdke Čuha & Jesih. »Pod Tranco« vjudno javljata p. n. občinstvu, da ostane trgovina začasno zaprta ter se priporočata, da jima ohranijo p. n. odjemalci svojo naklonjenost do zopetne otvoritve.

Brezkonkurenčni spored

Kino Central v dež. gledališču

Prvi Oswaldov film:

In potovala boš brez miru...

Drama v 4 dejanjih. — Režija R.h. Oswald.

V glavni vlogi Tatjana Irrah, ena najlepših igralk sveta.

Gospod brez stanovanja.

Učinkovita dunajska burka v 3 dejanjih.

Dejanje spremlja pristno dunajsko skladbo.

Ta burka zadnji čas napolnjuje največja kino-gledališča do zadnjega kotička.

Povsod velikansk uspeh!

137

Fellerjeve tek vzbujajoče, lagodno odvajajoče razburljive krogljice z znamko

»Elza-krogljice«

doneso olajš nje

6 št. je poštne proste K 4-40 Lekarar E. V. Feller, Stubica, Elzatr 133 (Lrv.). Čez 100.000 zahv. pisem.

Proda se

stavbeno zemljišče

v večji meri; tudi prostor za kake večje delavnice ali tovarno, v bližini Ljubljane, na lepem suhem terenu. Ponudbe pod naslovom stavbeno podjetje 96 na upravo lista.

IGN. ŽARGI

Ljubljana, Sv. Petra cesta št. 3

Največja izbora raznega perila za dame in gospode, potrebščine za šivilje in krojače, dalje priporočila svojo veliko zalogo vojaških potrebščin in sicer: pletenih sraj, spod. blaz, raznih vrst nogavic (zoknov), dokolenic (Wickelgamaschen), sviterjev, snežnih kap, rokavic, žilgrelcev iz volne in bombaža.

Na debelo in drobno

Naročajte „Slovenca“!

117

U. 195/15/7.

V imenu Njegovega Veličanstva Cesarja!

C. kr. okrajna sodnija na Brdu je o obtožbi opravitelja državnega pravdnštva zoper Franceta Hribarja in Terezijo Sušnik zavoljo prestopka navijanja cen v navzočnosti opravitelja državnega pravdnštva Ignacija Tschamernika kakor javnega obtožitelja, prostih obtožencev po danes dognani glavni razpravi po predlogu javnega obtožitelja, naj se obtožena kaznujeta, razsodila tako: I. Franco Hribar, rojen 11. aprila 1876, oženjen posestnik v Pirševem v Tuhinjski dolini; II. Terezija Sušnik, 66letna, vdova vžitkarica iz Prapreč v Tuhinjski dolini sta kriva, da sta dne 9. septembra 1915 na semnju v Lukovici za Terezijo Sušnik lastnih par volov, katere sta 10 dni prej kupila za 1824 K, zahtevala ceno 2340 K, da sta torej kot sosterilca izkoriščajoč izvanredno, po vojski povzročene razmere, zahtevala za neobhodno potrebne stvari očitno čezmerno ceno in s tem zakrivila prestopok po § 14 ces. odredbe z dne 7. avgusta 1915, št. 228 drž. zak., in se po istem paragrafu obsojata in sicer Terezija Sušnik na 1 teden zapora in 400 K denarne globe, oziroma za slučaj neizterljivosti na nadaljnjih 40 dni zapora in Franco Hribar pa z vpisano § 260 b kaz. zak. na 4 dni zapora poostrelega postenjem, po § 389 kaz. pr. r. oba obdolžena pa solidarno povračilo stroškov kazenskega postopanja in vsak zase v plačilo stroškov izvršitve kazni; ob enem se v smislu § 19 ces. odredbe z dne 7. avgusta 1915, št. 228 odredi, da se ta sodba objavi po enkrat v „Slovencu“, „Slovenskem Narodu“ in „Domoljubu“.

C. kr. okrajna sodnija na Brdu, odd. II., dne 3. januarja 1916.

Lajovic.

Kuharica

starejša zanesljiva oseba, ki se razumi tudi na gospodarstvo, išče službo kot gospodinja, bodisi v kako župnišče ali zasebno hišo. Naslov pove uprava „Slovenca“ pod št. 133. 133 (3)

Dve mirni dami iščete

137

stanovanje

obstoječe iz dveh sob in kuhinje v bližini glavne ceste.

Ponudbe na trdiko Hlavka, Prešernova ulica.

Landaver

dobro ohranjen, se ceno proda ali zamenja za lahko kočjo. Naslov pove uprava „Slovenca“ pod št. 72.

Sprejme se takoj

čevljarski vajenec

pri Franc Peterlin-u v Kamniku. 86

2 trgovska pomočnika

ali

2 prodajalki

za delikatesno trgovino se sprejmeta za takojšnji vstop. Zahteva se znanje slov. in nemškega jezika in izvežbanost v tej stroki. Vprašati je v trgovini

Anton Slacul Ljubljana.

500 K

Vam plačam, ako Vaših kurjih očes, bradavic in trde kože, tekem 3 dni korenino, brez bolečin ne odpravi. Cena lončku z jamstvenim plačmom K 1.—, 3 lončki K 2.50. — KEMENY, Kaschau (Kassa) L., poštni predal 12 82 Ogrsko

Urarja pomočnika

sprejemem takoj. Plača po osebnem dogovoru. Oglašiti se je pri

Fran Borufna, urar v Vipavi.

Proda se takoj

in pod ugodnimi pogoji

Vila FEISTRITZRUH

pri Kamniku: Več se poižve pri g. Sofiji

Bernard, pošta Kamnik. 115

Iščem stanovanje

s tremi ali štirim sobami ter kuhinjo za takoj ali februar. Ponudbe na poštni predal št. 151.

Izurjenega kletarja

dalje

sodarskega pomočnika

ali sodarskega učenca in

2 kletarska delavca

ter enega

kočijaža

(vsi vojaštva prosti) sprejme takoj trdka M. Rosner & Co. Sp. Šiška poleg plv. „Union“.

Krepak

deček

proti plači se sprejme pri Ivan N. Adamič Sv Petra cesta 31 Ljubljana. 134

Išče postrežnica

Resljeva cesta 13/2 135

Neznosne nadloge uši — rešijo vojaka zanesljivo in trajno

Sadnikar-jeve vrečice

Prodaja jih z navodilom po 2 K par:

Cvančara, drogerija, Ljubljana; J. R. Hočevar, lekarna, Vrhnika; J. Koschir („Pri Orlo“), Kamnik. 43

Brez vsakega posebnega obvestila.

Potrtnim srcem in globoke žalosti naznanjamo vsem sorodnikom, prijateljem in znancem, da je naš nad vse ljubljani, plemeniti soprog, oziroma oče, brat, stric in svak, gospod

FRANC BREZAN

čevljarski mojster in trgovec z usnjem v Litiji, sedaj črnovojnik

12. januarja ob 5. uri zjutraj nenadoma preminul.

Zemeljski ostanki predragega ranjega so se položili na pokopališče v Judenburgu k večnemu počitku.

Sv. maše zadušnice se bodo brale v raznih cerkvah.

Priporočamo ga v pobožno molitev.

LITIJA, dne 15. januarja 1916.

Marija Brezan roj. Markič, soproga, Franc Brezan sin.

Št. 232.

Razglas.

Z ozirom na ministrski ukaz z dne 20. decembra 1915, drž. zak. št. 379, § 8, odst. 2, določata se **torek in nedelja** za dneva v tednu, ob katerih je dovoljeno obrtno izdelovanje slaščičarskega blaga z uporabo surogatnih mok. Za obrtniško izdelovanje slaščičarskega blaga vsake vrste se ne sme porabljati pšenične in ržene moke.

Mesni magistrat ljubljanski,

dne 13. januarja 1916.

Sprejemem takoj

krojaškega pomočnika

za boljše stalno delo Ivan Šupica, krojaški mojster Dob pri Domžalah. 78

Pozor! Vse blago Pozor!

kakor tudi čevlje, dokler kaj v zalogi, brez zvišanja po stari ceni. Tudi zalogo nagrobnih vencev s trakovi in napisih.

Prosim, prepričajte se! 1574

Uljudo se priporoča trdka

K WIDMAYER, pri »Solncu«, za vodo.

Knjigovodja ali knjigovodkinja

(samo dobra moč) večja tudi strojepisja dobi s 1. februarjem službo pri nekem podjetju v Ljubljani. Ponudba, v katerih se naj navede na koliko plačo reflektira in navedbo sposobnosti pod št. Zanesljivost 97 na upravnistvo »Slovenca«.

Orehov okrogli les

kupi v vsaki množini po najnižjih cenah Peter Angelo, Ljubljana.

Le pismene ponudbe se žele, tudi od trgovcev. — Posredovalci se iščejo proti dobremu plačilu. 2426

Iščejo se

strežaji za blaznico

na Studencu. — Vojaščine prosti možje dobe tu lep zaslužek. — Oglase sprejema red usmiljenih sester v Ljubljani, deželna bolnica. 89

Kranjske klobase in bravnšvajgarce ter prekačen špeh

dobe člani odslej naprej v trgovini »Gospodarske Zveze« na Dun. cesti št. 36.

Enonadstropna hiša

se zaradi odpotovanja pod ugodnimi pogoji takoj proda. Več se izve v Rožni Dolini št. 2-2 pri Ljubljani. 2552

Izvrstno

125

WINO

belo in rdeče proda Fran Tomšič, vinogradnik, Videm ob Savi.

V najem se išče dobro obiskana

126

gostilna

pri kaki boljši fari ali trgu. — Ponudbe naj se pošljejo na Aloj. Dim, poštnoležeče, Gradac, Dolenj.

400 hl. belega in rumenega

Vipavca

naravnega se takoj proda po zmerni ceni. Vprašati pri Batelj, Gorica, Staina ul. št. 2. Tam je vzorec ali pri Valcu, zid. mojster, Skrlje.

Stavbni tehnik

z večletno prakso išče za prosti čas v svojo stroko spadajoče primerno opravilo, n. pr. administracijo kake hiše ali kaj podobnega. Prijazna ponudbe pod št. 1955 118 na upravnistvo tega lista. 118

Kupim ali vzamem v najem

malo posestvo

za več let. Naslov pove uprava tega lista pod št. 123

Sprejme se

šivilja - pomočnica

Kje, pove uprava tega lista pod št. 130.

Meblovana soba

na željo tudi nemeblovana se takoj odda v Kan. št. 9 pri Novem mestu. — Poizve se tudi v Ljubljani škofja ulica v trgovini Strauss.

Sprejme se krepak

UČENEC

v trgovino mešanega blaga na deželi. — Naslov pove uprava lista pod št. 121.

Stenografinja-strojepiska,

(slovensko in nemško.)

Izkušena in zanesljiva se sprejme takoj. Pogodbe na upravo »Slovenca« pod št. 131.

Organist in cerkvenik

dobi službo pri veliki romarski cerkvi M. B. na Črni gorici pri Plju, ker je dosedanji pri vseh k. Dohodki (denar, zbirce, lastno gospodarstvo itd.) so prav dobri, stanovanje krasno, or. je umetno prenovljeno. Oglasijo se naj le v vsakem oziru prvovrstni prošniki. Nastop 15. sušca t. l. Pisma z zn. na: Župni urad Črni gorci pri Plju, Stajersko.

Vsakovrstne

39

slamnike

priporoča gospodom trgovcem in slavnemu občinstvu FR. CERAR, tovarna slamnikov v Stobu pošta Demžale pri Ljubljani.

Gostilna

s trifiko in žganjetočem, edina v prijazni vasi blizu Ljubljane, v lepi popolnoma opremljeni enonadstropni hiši se da za več let v najem.

Hiša se tudi proda. Zelo upodno za begunce, ki imajo nek j denarja. Povpraša se pismo na »Poštni predal 35« Ljubljana. 87

Zaloge v Ljubljani:

A. Šarabon in Julius Elbert.

Zahtevajte

zastoni in poštnine prosto moj glavni cenik s 4000 slikami ur, zlatnine in srebrnine glasil, predmetov z usnja in jekla, potrebnih in za gospodinjstvo in toaletu, orožja, municije itd.

Prva tovarna ur

Jan Konrad, c. la. tr. uvoznik Brück št. 1224 (Češko)

Nikelnaste Roskopi-uro K 8-90, 4 20, 5- Srebrne K 8-40, 9-50. — Nikelnaste budilke K 2-90. Budilke z dvojnimi zvoncem K 4- Pošljite se po povzetju. — Nikak riziko! Zamena je dovoljena ali denar nazaj!

Kupim po visoki ceni okrogel

kostanjev orehov jesenov

les

Ponudbe z ceno in množino (koliko vagonov) je poslati trdki:

J. Pogačnik, Ljubljana

Marije Terezije cesta 13 (Kolizej).

Na ponudbe brez cene se ne ozira.

Absolutno zajamčeno pristno

VINO!

Kmetijsko društvo v Vtavi oddaja vsled priporočila knezoškofjskega ordinarijata pristna bela mašna vina po 110.— K hektoliter in navadna bela namizna po 100.—K hekt. brez zaveze.

RIZLING

Je po K 120.— burgundec in zelen po K 150.— hekt. loko klet brez zaveze. Kleti nadzoruje vipavski dekan.

Kmetijsko društvo v Vipavi.

Najstarejša slovenska trdka te stroke.

Obstoji že nad 38 let

ANA HOFBAUER

Imateljica zaloge cerkvene obleke in uredja

Ljubljana, Wolfova ulica 4

si usoja javiti preč. duhovščini ter sl. občinstvu, da zdeluje natančno po naročilu in predpisih vsakovrstne bandere, baldahine, plašče, kazule, pivjale, dalmatike, vešume, albe, korelje, prte itd. itd., sploh vse kar se rabi v cerkvi pri službi božji. Izdeluje se vse ročno, solidno, pošteno ter po najnižjih cenah, ter se prevzemajo tudi naročila na vezenje, prenavljanje stare obleke ter sploh vsa popravila.

Zagotavlja jo hitro in najpoštenje po potrebi, preli, da se pri naročilih izvoli ozirati na prvo domačo trdka.

Prvo kranjsko podjetje za umetno steklarstvo in slikanje na steklo

Augusta Agnola

Ljubljana

Dunajska cesta št. 13 pri »Figovcu«

se priporoča slav. cerkvenim predstojništvom kakor p. n. občinstvu za solidno izvršitev vsakovrstnega umetnega steklarstva in slikanja na steklo, za stek arse vo v zignatni in navadni ornamentiki, stavbno ter portaino steklarstvo — Za tega steklenega in porcelanega blaga vsake vrste, svetilk, zrcal, okvirov za podobe itd. — Narisi in proračuni na zahtevo zastoj. — Pričevala mnogo dovršenih del na razpolago. 74

Šartljeva moka brez vsakih kart

Samo pri meni lahko dobiti vsako množino fine šartljeve moke. Samo en zavitek rabite za 1 šartelj brez kake druge moke, brez sladkorja, brez kvasa itd. Mnogo 100 zavitev že razprodal. Ravno tako priložimo vsakemu navodilo! Moka ostane tudi delj časa, če so na suhem brani! Samo kratek čas bo še dobiti, zato naročite takoj a manj kot 3 zavitek ne morem poslati. Cena za 1 zavitek samo K 130. Pazite, da ne zamudite, ter da se pozneje ne bodete kesali!

Razpošiljalnica šartljeve moke

Ivan Urek, Borovlje, Koroško.

Oglejte si

pred nakupom veliko zalogo izgotovljenih oblek za

moške, ženske in dečke.

2371 Velika izbir

površnih jopic

za dame in deklice.

„Pri Škofu“.

Pred Skofijo št. 3, Lingarjeva in Medarska ulica.

Podružnica trdke R. MIKLAUC.

Kalodont

novi zavoj.

Vsled sedanjih razmer smo primorani izpremeniti naše že blizu 30 let na prodaj postavljene

zobne kreme „Kalodont“

Mesto dosedaj navadnih pušic bodemo sedaj razpečavali kremo v zganjenih kartonih, katerih risba in barvna izpeljava je ista, kot naša tubna etiketa, ki je v vseh deželah postavno zavarovana.

Svetovnoznani in splošno priljubljeni „Kalodont“ pa bo prihajal na trg slejkoprej v nedosežni kakovosti.

F. A. Sarg-a Sin & Co.
Dunaj IV. Berlin.

Ustanovljeno v letu 1842.

Brata EberlTrgovina oljnatih barv,
laka in firneža**Crkoslikarija**Slikarja, pohištvena in
stavbena pleskarja

Ljubljana, Miklošičeva cesta

Nasproti hotela Union

Telefon 154. Telefon 154.

Jantarjevi laki in laščilo za sobna tla.**Marx-email za pode, zid, železo in drugo.****Firnež iz pristne-
ga lanenega olja.**Olje za stroje, prašno olje, karbolinej, čopiče za vsako
obrt. - Vse potrebščine za umetnike, slikarje i. t. d.Oljnate barve, najboljše
vrste fačadne barve,

vremensko neizpremen-

ljive (Kronsteinerja) barve, in raznovrstne vzorce za
sobne slikarje.Lake angleške za kočije, lake
za pohištvo in druge predmetePredmete in potrebščine
za žgalno in briljantno
slikanje.Delavnica za črkoslikarska,
likarska in pleskarska dela
Igriška ulica 6, Gradišče.

1132

VDOVEC55. let, hišni posestnik v Ljubljani se želi v svrhu
zakona seznaniti s pošteno, pobožno samsko žensko
ali vdovo brez otrok, ki ima kako kupčijo ali go-
tovino 1000 do 2000 K. Resne ponudbe s sliko, ki
se vrne, na upravljalstvo „Slovenca“ po št. 2792.**stanovanje**Častnik z malo družino išče za 1. februar me-
bliranoobstoječe iz 2 do 3 sob, če mogoče v bližini obrtne
šole. — Cenjene ponudbe na tok. obrtno šolo, ra-
čunska pisarna.**Volno**za snežne čepice,
nogavice,

žilografe i t. d.

priporoča
TONI JAGER,
Ljubljana, Zidovska ul. 5.

Štambilije
vseh vrst za urade,
društva, trgovce itd.
Anton Černe
graver in izdelovatelj
kavčuk - štambiljev
Ljubljana, Selenburgova ul. št. 1.
Ceniki franco. 553 Ceniki franco.

Kranjska deželna podružnica v Ljubljani

n. a. dež. življ. in rentne, nezg. in jamstvene zavarovalnice
sprejema zavarovanja na doživetje in smrt, otroških dot. rentna in ljudska, neškodna in jamstvena zavarovanja.
Javen zavod. Absolutna varnost. Nizke premije.

Udeležba na dividendah pri življenjskem zavarovanju že po prvem letu: Stanje zavarovanj koncem leta 1914. K 173.490.838—
Stanje garancijskih fondov koncem leta 1914. K 48.732.022-76
V letu 1914. se je izplačalo zavarovancem na dividendah iz čistega dobička K 432.232-66

Kdor namerava skleniti življenjsko zavarovanje, veljavno za **vojno zavarovanje**, naj se v lastno korist obrne do gori imenovane podružnice. — Prospekti zastopni in pošiljane prosto. 1439

Sposobni zastopniki se sprejemajo pod najugodnejšimi pogoji.
Marije Terezije cesta št. 12.

Baterijeza žepne svetilke, najboljše kakovosti,
dobavlja trgovcem na debelo in razproda-
jalcem elektrotehniška tovarna M. Weis-
senberg, Dunaj, II. 3., Raimundgasse 6.**Žaloga pohištva in tapetniškega blaga.****Mizarstvo.**Popolna spalna
oprema za 2 osebi
zgotovljena iz tu-
ali inozemskega
oreha ali hrasta z
marmorjem in og-
ledalomŽaloga otroških
vozičkov.Cene
konkurenčne
Blago solidno.**350 K****J. Pogačnik**

Ljubljana, Marije Terezije cesta 13-18.

Jaz Ana Csillags svojimi 185 cm dolgimi orjaškimi Lorelejk mi lasmi, ki sem jih dobila po
14 mesečni rabi pomade, ki sem jo znašla sama. To je edino sredstvo proti
izpadanju las za njih rast in negovanje, za ojačitev las ssa, pri meskih
krepko pospešuje rast brade, in že po kratki dobi daje jasem in bradi na-
ravni blesk in polnost in jih varuje pred prezgodnjim osivenjem do naj-
višje starosti.**Lonček po 4, 6 in 10 kron.**Po pošti se pošilja vsak dan po vsem svetu s poštним povzetjem ali denar
naprej iz tvornice kamor je naslavljati vsa naročila**Ana Csillag, Dunaj I, Kohlmarkt 11.**Blagor. gospa Ana Csillag, Dunaj.
Prosim če mogoče mi poslati z obrat. pošto
1 lonček izvrstne in pristne pomade za lase.
Spoštovanjem dr. Karl v. Seiner, Gradec,
Richard Wagnerasse 8.Tvrška Ana Csillag, Dunaj.
Vaše blagorodje: Prosim pošljite mi lonček
pomade za rast las. Pomada je res izborna
in se jo lahko vsakemu priporoča.
Spoštovanjem Mina Rob c, komornica ba-
ronice Vassilko. Berchometh a. S.Blagor. gospa Ana Csillag, Dunaj.
Prosim pošljite mi velik lonček Vaše iz-
vrstne pomade po povzetju.
Spoštovanjem Fani Denk, gostiln. hčer.
Kienstock p. Rossatz.Blag. gospa Ana Csillag!
Prosim naj se mi pošlje po povzetju Skat-
lica Vaše čudovito učinkujoče pomade.
Spoštovanjem Dr. A. Zensid, zdravnik
Ernsdorf, Slezija.Blag. Ana Csillag, Dunaj.
Kot priporočanec Vaše izvrstne pomade
prosi za obratno vposlatev 2 velikih lončkov.
Spoštovanjem M. U. Dr. Rih. Fuchs, želez.
zdravnik. Bleistadt.Ana Csillag, Dunaj.
Prosim pošljite mi 2 lončka Vaše pomade,
katero se zelo dobro obnese.
Grafica Elezer Paiffy, Tisza-Kürt.

Ne puščajte otrok samih, da se požari omejijo!

**Edini slovenski zaved brez tujega kapitala je
Vzajemna zavarovalnica**

proti požarnim škodam in poškodbi cerkvenih zvonov

Ljubljana :::: Dunajska cesta št. 17.

Zavarovanja sprejema proti požarnim škodam: 1. raznovrstne
izdelane stavbe, kakor tudi stavbe med časom zgradbe; 2. vse pre-
mično blago, mobilije, poljsko orodje, stroje, živino, zvonove in enako;
3. vse poljske pridelke, žita in krmo; 4. zvonove proti prelomu;
5. sprejema tudi zavarovanja na življenje, oziroma doživetje in druge
kombinacije in proti neizgodam, vsakovrstna podjetja, obrti kakor
tudi posamezne osebe za deželno nižjeavstrijsko zavarovalnico, od
katere ima tudi deželni odbor kranjski podružnico.Varnostni zaklad in udnine, ki so znašale l. 1912. 673.356
kron 17 vin., so poskočile koncem leta 1913. na 735.147 kron
17 vin. Tedaj čimvečje zanimanje za ta edini slovenski zaved,
tembolje bo rasel zaklad.Ponudbe in pojasnila da ravnateljstvo, glavno poverje-
ništvo v Celju in na Proseku, kakor tudi po vseh farah na-
stavljeni poverjeniki.

Cene primerne, hitra cenitev in takojšnje izplačilo.

1439

Ne puščajte otrok samih, da se požari omejijo!

Brzjavke:
Prometbanka Ljubljana.

C. kr.

priv.

Telefon št. 41.

Sološna prometna banka podružnica Ljubljana, prej J. C. MayerCentrala na Dunaju. — Ustanovljena 1864. — 30 podružnic. **Vogel Marijin trg — So. Petra cesta.** Delniški kapital in reserve 65.000.000 kron.Preskrbovanje vseh bankovnih transakcij. n. pr.: Prevzemanje denarnih vlog na
hranilne knjižice brez rentnega davka, kontovne knjige ter na konto-korent z vsakodnevnim
vedno ugodnim obrestovanjem. — Denar se lahko dviga vsak dan brez odpovedi. — Kupo-
vanje in prodajanje vrednostnih papirjev strogo v okviru uradnih kurznih poročil. — Shra-
njevanje in upravljanje (depoti) vrednostnih papirjev in posojila nanje. 15

Ustmena in pismena pojasnila in nasveti o vseh v bančno stroko spadajočih transakcijah vseskar brezplačno. Stanje denarnih vlog na hranilne knjižice dne 31. dec. 1915 K 94.299.233—,

31. decembra 1912 na knjižico in tekoči račun K 239.633-922—.

Najcenejše dežnike in solnčnike domačega izdelka

priporoča po najnižji ceni in najboljši kakovosti
slavnemu občinstvu in prečastiti duhovščini

Josip Vidmar, tovarna dežnikov, Ljubljana,
Pred škofijo 19. Prešernova ulica 4
Popravila točno in ceno.

Izborno se je obneslo za vojake in vojski in
sploh za vsakega kot najboljšo
bol oblažajočo mazanje
pri preblijanju, reumatizmu, gibu, infuzionci,
prani, vratni in boleži v hrstu
Dr. Richter-ja

Sidro-Liniment. capitol
Nadomestilo
za **Sidro-Pain-Expeller.**
Steklenica kron — 80, 140, 2—
Dobiva se v lekarnah ali direktno
v Dr. Richter-ja lekarni „Pri zlatem levu“,
Praga, I., Elizabetna cesta 5.
Dnevno raspošiljanje.

Oblastveno konces. zasebna posredovalnica za nakup in prodajo zemljišč in posestev VALENTIN ACCETTO

zapriseženi sodni izvedenec

Ljubljana, Trnovski pristan šte. 14.

Prodajalci ali kupci naj se obrnejo na zgoraj imenovano posredovalnico.
Vse vrste posestva, vile in zemljišča na izbiro. 249 Tajnost zajamčena.

Kostanjev les

vsake vrste (posekan in stoječ), tudi cele gozde se kupi
po visoki ceni. — Ponudbe z navedbo cene je poslati
na upravo lista pod šifro „Kostanjev les“.

A. & E. SKABERNÉ

Ljubljana, Mestni trg

Specijalna trgovina
pletenin, trikotaj in perila.

Priporoča svojo za logo, kakor:

Sporfno in vojaško perilo in sicer: nogavice, gamaše, dokolenice,
snežne kučme, rokavice, žilogreče, sviterje, pletene srajce in
spodnje hlače iz volne, velblodje dlake in bombaža.

Perilo za dame in gospode iz šifona, cefirja, barhenta in flanele.
Perilo za dečke, deklice in dojenčke.

Gumijevi plašči, nahrbtniki itd.

Na debelo in drobno.

1926

Ustanovljeno l. 1893.

Ustanovljeno l. 1893.

Vzajemno podporno društvo v Ljubljani

registrovana zadruga z omejenim amstvom

sprejema in obrestuje hranilne vloge po

Rentni davek plačuje iz
svojega. Zunanji
viagateljem so za poši-

5%

ljanje denarja na razpo-
lago brezplačno polož-
nice poštne hranilnice

Zadruga dovoljuje posojila v odsekih na 7 1/2, 15 ali 22 1/2 let;
pa tudi izven odsekov proti poljubnim dogovorjenim odplačilom.
Dovoljujejo se ranžijska posojila proti zaznambi na plačo in
zavarovalni polici ali poroštva. Prospekti na razpolago.

Društveno lastno premoženje znaša čez 600.000 kron.
Deležnikov je bilo koncem leta 1914 2228 s 16.493 deleži, ki repre-
zentujejo jamstvene glavnice za 6.432.270 kron.

Načelstvo:

Predsednik: Andrej Kalan, prelat in stol. kanonik v Ljubljani.

I. podpredsednik:

Ivan Sušnik, stolni kanonik v Ljubljani.

II. podpredsednik:

Karol Pollak ml., tovarnar v Ljubljani.

Clani: Fran Borštnik, c. kr. profesor v pokoju v Ljubljani; Ignacij Zaplotnik, katehet
v Ljubljani; Ivan Dolenc, c. kr. profesor v Ljubljani; dr. Jozef Gruđen, stolni kano-
nik v Ljubljani; Anton Koblar, dekan v Kranju; dr. Jakob Mohorič, odvetniški kandidat
v Ljubljani; dr. Fran Papež, odvetnik v Ljubljani; B. Remec, ravnatelj trg. šole v Ljubljani;
Anton Sušnik, c. kr. gimnazijski profesor v Ljubljani; dr. Viljem Schweitzer, odvetnik v
Ljubljani; dr. Aleš Ušeničnik, profesor bogoslovja v Ljubljani; Fran Verbič, c. kr. gim-
nazijski profesor v Ljubljani.

Nadzorstvo:

Predsednik: Anton Kržič, c. kr. profesor in kanonik v Ljubljani. — Clani: Anton
Gadež, katehet v Ljubljani; Ivan Mlakar, profesor v Ljubljani; K. Gruber, c. kr. fin. rač.
oficijal v Ljubljani; Avgustin Zajc, c. kr. rač. revident in posestnik v Ljubljani.

Denar mečete proč

ako plačujete velike cene za dne H-
kerje, ker morate sami pripraviti naj-
dn. vrste s svojimi ekstrakti i stekl.
ekstrakta z uporabnim navodilom za
napravo 3 litr. najdn. ruma ali „Alt-
vatra“, benediktrina, cesardice, kum-
lova, mogadorja, drobnjave, ana-
nasa, maraskina, vaniljeva, punča,
poprovete, angl. grenčice, kave,
kakao, šartre, dišave perle, vianje,
hud, likerja, ališa, brinjave, jorabinke, slivovke,
konjaka K 1'80; 3 stekl. K 4'50; 6 stekl. K 7'50;
12 stekl. K 13'50 franko po povzetju. Ne more se
skasiti! Pristen le pri

JAN GROlich, drožerija pri angelo, Brno 93, Morava.

100 litrov zdrave domače pijače

osvečujoče, dobro in šjo gaseče
si lahko vsak sam priredi s ma-
limi stroški. V zalogi so snovi za:
ananas, jabolčnik, grenadine,
malinovo, poprova meta, mu-
škato, pomarančnik, dišava
perla, vianjevo. Skasiti se ne
more. Snovi z natuš. navodilom
stanejo K 4'50 franko po povzetju.
Na 5 takih porcij dodam i povrhu.

drožerija pri angelo, Brno 93, Morava.

Diamanti za rezanje stekla

za steklarje in domačo rabo.
St. 1 za steklo v oknih K 240. —
St. 2 za nav. močno steklo K 3'80.
St. 3 za vse vrste brušenega stekla
K 5'50. — St. 4 za močno brušeno
steklo, neobdelano, in za sreča
K 8'—
Povzetje 35 vin. več.
Za realno in solidno blago jamči

drožerija pri angelo, Brno 93, Morava.

Moj kosmetični petrolej za lase

Delavec v naftarudokopih in petro-
lejskih rafinerijah ne postanejo
nikoli plešasti. Jas sem najdi-
staj petrolej predelal v kosme-
tikum za lase in dosegel s njim
najlepše uspehe pri rodkih lasih
in pri ispačanju las. Dobiva se
samo v moji drožeriji v Brnu.
Stekl. stana K 1'—; 6 steklenic
K 5'50; 12 stekl. K 10'—
Pošt-
nina K 1'05 do K 1'15. Manj kot
2 steklenici se po pošti ne pošilja.

JAN GROlich, drožerija pri angelo, Brno 93, Morava.

Framydol je sredstvo za pomla-
jenje las, ki rdeča,
svetle in sive lase in brade za trajno
temno pobarva. i steklenica s poštnino
vred K 2'35.

Rydyol je rožnata
voda, ki
zive pordeči blede lica.
Učinek je čudovit, i sto-
klenica s poštnino vred K 2'15. Po-
vzetje 35 v. več. Naslov za naročila:

JAN GROlich, drožerija pri angelo, Brno 93, Morava.

500 kron v zlatu
če ne odstrani krema Grolich
z zračen spajadnim milom
vse solnčne pego, maroge,
solnčne opokline, ogro-
sne, obrabne rdečice itd. in ne
ohrani kožo mladostno svežo
in nežno. Cena K 3'15 s poš-
tnino vred. 2 porcije stanejo K 8'30, 6 porcij K 15'55.

Vse brez kakih nadaljnjih stroškov. Naslov za naročila
JAN GROlich, drožerija pri angelo, Brno 93, Morava.

Varite pivo doma
poprekuženem navodilu. Snovi za
25 litrov piva s 60 zamaški 2 K,
poština 84 vin.; na pet takih porcij
se ena navže in pošlje poštine pro-
sto. Naročite torej za več tovarišev.

JAN GROlich, drožerija pri angelo, Brno 93, Morava.

Na najvišje novel'e Njegovega c. in kr. Apostolskega Veličanstva.

43. c. kr. državna loterija

za civilne dobrodelne namene, v državi zastopanih kraljevin in dežel

Ta danarna loterija vsebuje 21.146 dobitkov v gotovini v skupnem znašku 625.000 kron.

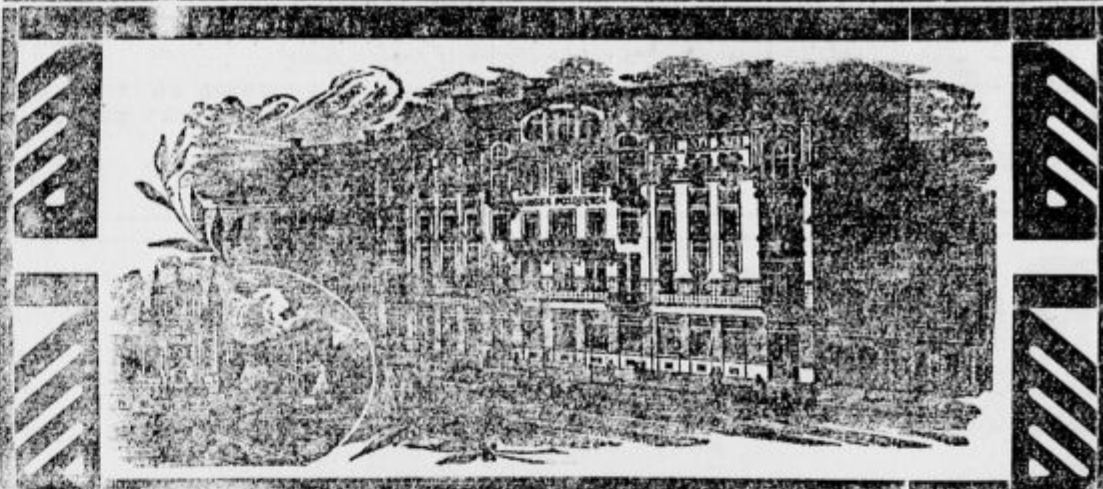
Glavni dobitek znaša **200.000 kron**

Srečkanj se vrši javno na Dunaju 10. februarja 1916.

Srečka stane 4 krome.

Srečke se dobe pri oddelku za dobrodelne loterije na Dunaju III., Vorderer ZollamtsstraÙe 3, v loterijskih
kollekturah, tobačnih trafikah, davčnih, poštah, brzojavah in železniških uradih, menjalnicah itd. Igralni
nacti za kupce zastoni. Srečke se pošiljajo poštine prosto.

Od general. ravnatel'stva državne loterije (oddelek za dobrodelne loterije)

Najboljša in najsigurnejša
prilika za štedenje!

LJUDSKA POSOJILNICA

registrovana zadruga z neomejeno zavezo

Ljubljana, Miklošičeva cesta šte. 6, pritličje, v lastni
hiši nasproti hotela „Union“ za frančiškansko cerkvijo

sprejema hranilne vloge in vloge v
tekočem računu, za katere jamčijo
ne samo njeni zadržniki temveč

tudi cela dežela Kranjska

ter jih obrestuje po 4 3/4% brez
kekega odbitka, tako da sprejme
vložnik od vsakih vloženih 100 K
čistih obresti 4.75 kron na leto.
Stanje vlog je bilo koncem junija
1915 čez 23 milijonov kron. Za
nalaganje po pošti so poštnohnan.
položnice brezplačno na razpolago.

Natelstvo.